ONG-URILE DIN DOMENIUL POLITIC, AL GUVERNANȚEI ȘI AL DREPTURILOR OMULUI

Reprezentări ale cetățenilor

Bogdan Voicu (coord.)
Gabriel Bădescu
Claudiu Tufiș
Ovidiu Voicu

CENTRUL PENTRU INOVARE PUBLICĂ

București, 2021

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 3

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 3

Concluzii 5

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 6

Principalele rezultate: 6

Introducere 6

Răspunsuri neașteptate 6

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 8

Cele mai frecvente tipuri de reprezentări largi 9

Tipuri de reprezentări 11

Diferențe în interiorul populației 12

Concluzii și recomandări 14

Dincolo de notorietatea generală: ONG-uri PGDO cunoscute 15

Principalele rezultate: 15

Introducere 15

Notorietate sui generis 15

Notorietatea asistată 18

Cine cunoaște ONG-urile PGDO? 20

Concluzii și recomandări 22

Mituri despre rolul ONG-urilor PGDO 24

Principalele rezultate: 24

Introducere 24

Reprezentări despre ce sunt ONG-urile 24

Reprezentări despre ce este în spatele ONG-urilor PGDO 26

Cui folosesc ONG-urile PDGO? 29

Concluzii și recomandări 30

Introducere

Ovidiu Voicu

Centrul pentru Inovare Publică, în contextul activității sale în cadrul Coaliției ONG-uri pentru Cetățean, și-a propus să exploreze percepțiile publicului despre rolul și activitatea nișei de ONG-uri active în domeniile democrație, bună guvernare și drepturile omului.

Necesitatea unei astfel de cercetări a rezultat din preocupările societății civile cu privire la degradarea spațiului civic românesc, în contextul prelungirii crizei generate de pandemia Covid-19 și pe fundalul unei „oboseli civice", generate de mai mulți ani de proteste împotriva unor abuzuri ale puterii politice.

Cercetarea este una inovativă, și în același timp dificilă, din perspectiva subiectului ei. Organizațiile non-guvernamentale active în domeniul instituțiilor democratice și drepturile omului nu sunt organizații de masă, ci se legitimează în general prin principiile și valorile ce rezultă din Carta Drepturilor Fundamentale ale Omului. În ce măsură sunt înțelese, acceptate și valorizate aceste valori? Care sunt percepțiile despre rolul ONG-urilor în aceste domenii? Ce înțeleg oamenii că ar trebui ca organizațiile din aceste domenii ar trebui să facă? Astfel de întrebări, și altele similare ne preocupă, și am căutat să găsim răspunsuri prin instrumentele clasice ale cercetării sociale.

Pentru realizarea cercetării, am apelat la un grup de cercetători din mediul universitar, care au răspuns pozitiv și au acceptat să lucreze *pro bono* în acest proiect de cercetare. Echipa de cercetare i-a inclus pe Gabriel Bădescu (Universitatea Babeș-Boliay din Cluj), Claudiu Tufiș (Universiateta din București) și Bogdan Voicu (Academia Rmână, Institutul pentru Cercetare a Calității Vieții), cu sprijinul lui Ovidiu Voicu (Centrul pentru Inovare Publică).

Echipa de cercetare a analizat întrebările și dilemele colegilor din societatea civilă, și le-a operaționalizat sub forma unor instrumente de cercetare cantitativă, chestionar și eșantion pentru realizarea unui sondaj național cu privire la percepțiile populației asupra ONG-urilor din domeniul politicului, guvernație și drepturilor omului (PGDO). De asemenea, cercetătorii au prelucrat datele colectate și au realizat analizele incluse în raportul de față.

Pentru culegerea datelor, Centrul pentru Inovare Publică a contractat, în ianuarie 2021, în urma unei cereri de oferte competitivă, firma Mercury Research. Pe baza metodologiei dezvoltate de echipa de cercetare, Mercury Reasearch a proiectat un sondaj CATI (adică telefonic – „computer assisted telephone interview") pe un eșantion proiectat de 2000 de respondeți, rezidenți români în vârstă de peste 18 ani. Volumul final al eșantionului a fost de 2015 respondenți, datele fiind colectate în perioada 4 ianuarie – 15 februarie 2021. Chestionarele scurte, cu o durată medie de 15:58 minute (mediana: 15:21), au vizat reprezentările românilro despre categoria amintită de ONG-uri.

Realizarea cercetării a fost posibilă cu sprijinul financiar al Open Society Foundations, care a finanțat culegerea datelor.

Raportul de față, elaborat în primăvara lui 2021, aduce în prim plan câteva dintre rezultate, fără a-și propune să fie exhaustiv, ci doar îndemnând cititorul să analizeze singur baza de date disponibilă online.

Gabriel Bădescu

Respondenții au fost rugați să își exprime acordul/dezacordul cu 9 afirmații despre acest tip de organizații (Tabelul 1)

Tabelul 1

	În foarte mică măsură	În mică măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură
Sunt finanțate de țări străine	20.9	24.0	24.7	30.4
Sunt animate de bune intenții	17.7	27.5	30.2	24.6
Sunt populate cu oameni competenți	19.6	27.2	30.2	23.0
Au interese ascunse	23.9	28.5	18.2	29.4
Fac bine societății	23.7	26.6	27.0	22.7
Vor progresul României	21.2	22.5	30.0	26.3
Sunt controlate de serviciile de informații	27.2	21.6	28.9	22.2
Sunt controlate de partidele politice	18.8	23.2	24.4	33.6
Sunt controlate de companii/firme	21.7	23.4	24.3	30.7

Datele sondajului arată că părerile sunt extrem de împărțite în privința ong-urilor PGDO. La fiecare afirmație, aproximativ jumătate sunt de acord iar jumătate în dezacord, indiferent de sensul pozitiv sau negativ la adresa organizațiilor. E notabilă plasarea ridicată la extreme, în contrast cu distribuțiile mai uzuale în formă de clopot (distribuții normale). O analiză statistică mai detaliată[1] indică faptul că percepțiile au la bază două dimensiuni (criterii) importante: (1) o dimensiune care se referă la intenții, competență și eficiență, și (2) o dimensiune despre control extern vs autonomie. Este remarcabil faptul că cele două dimensiuni au o corelație scăzută[2], ceea ce înseamnă că o proporție ridicată dintre cei care o părere bună în ceea ce privește competența și intențiile consideră că ong-urile PGDO au un nivel de autonomie scăzut.

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO?

Am ales treimea din eșantion care are părerile cele mai favorabile despre PGDO și i-am comparat cu restul. Diferențele de gen și mediu de proveniență (rural/urban) nu sunt semnificative statistic. Contează, însă, categoria de vârstă (48% păreri favorabile între cei sub 25 de ani, față de 22% între cei peste 65 de ani), nivelul de educație (44% păreri favorabile între cei cu studii superioare, față de 26% între cei fără liceu), tipul

[1] Analiză factorială, rotație varimax
[2] Atunci cand sunt construite astfel încât să poată fi corelate.

de localitate (40% în orașe peste 200.000, 34% în București, 28% în orașe sub 50.000, și aproximativ 30% în rest), și regiunea geografică (39% în NV, 36% în NE, 33% în Centru, 24% în SE, și aproximativ 30% în rest).

Sondajul cuprinde patru întrebări despre modul în care ar putea să fie condusă România: (1) de către un lider nedemocratic, (2) de către un regim militar, (3) cu un rol mai puternic al bisericii în guvernare, (4) de către un guvern de specialiști care conduc așa cum cred ei că e mai bine. Răspunsurile la primele trei întrebări sunt corelate cu percepțiile privind ong-urile PGDO: dintre cei care preferă alternative nedemocratice proporțiile celor cu păreri pozitive despre PGDO sunt mai mici cu 11-19% decât în rândul celor care se opun acestor alternative. În plus, datele sondajului indică o relație puternică între preferința pentru ieșirea României din UE și aprecierile pozitive pentru PGDO (18% dintre cei care spun ca varianta ieșirii este foarte bună au percepții pozitive pentru PGDO, în comparație cu 37% dintre cei care spun că varianta ieșirii este foarte proastă).

Respondenții au fost solicitați să să își exprime acordul/dezacordul cu opt afirmații care descriu obiectivele și rezultatele activității ong-urilor PGDO (Tabelul 2).

Tabelul 2

	În foarte mică măsură	În mică măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură
Organizații care monitorizează autorități și instituții publice	24.2	29.2	30.8	15.8
Organizații care critică instituțiile publice când greșesc	15.6	30.1	30.7	23.6
Organizații care încearcă să convingă autoritățile să îmbunătățească legile	11.1	19.9	34.7	34.4
Organizații care sprijina oamenii să își apere drepturile comunităților lor	16.4	22.1	30.5	31.1
Organizații care fac scandal	37.4	28.2	18.4	16.0
Organizații care caută un profit pentru membrii lor	29.5	24.6	21.7	24.2
Organizații care vor să își impună punctul lor de vedere	9.9	21.1	30.3	38.7
Organizații de oameni care vor să intre în politică	19.8	28.6	23.9	27.7

Din nou aprecierile sunt împărțite aproximativ egal, cu tendințe de ansamblu mai degrabă favorabile organizațiilor. Astfel, aproape 70% dintre respondenți consideră că aceste ong-uri încearcă să îmbunătățească legi, și aproximativ 60% că îi sprijină pe oameni să apere drepturile și interesele comunităților lor. În același timp, două treimi sunt în dezacord cu faptul că sunt ong-urile PGDO sunt organizații care fac scandal. Nivelul de educație și vârsta sunt predictorii cei mai importanți pentru aprecierile pozitive despre

obiectivele și rezultatele activității ong-urilor PGDO (corelațiile sunt pozitive în cazul educației și negative în cazul vârstei).

Concluzii

Aprecierile sunt extrem de împărțite în privința ong-urilor PGDO. La cele mai multe afirmații care descriu aspecte ce țin de scopuri, modul de funcționare și rezultate, aproximativ jumătate dintre respondenți au evaluări favorabile iar jumătate defavorabile. E notabilă plasarea frecventă la extreme.

Afirmația cu cea mai mare susținere (aprox. 70%) este aceea că PGDO luptă pentru legi mai bune.

Persoanele tinere, precum și cei cu un nivel ridicat de educație au mai frecvent aprecieri pozitive. Respondenții care nu susțin alternative nedemocratice, precum și cei care nu susțin ieșirea României din UE au mai frecvent aprecieri pozitive despre ong-urile PGDO.

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului

Bogdan Voicu

Principalele rezultate:

- Există foarte multă confuzie și lipsă de cunoaștere cu privire la ONG-uri în general și la ONG-urile PDGO în particular
- Jumătate din eșantion nu poate defini în vreun fel ONG-urile PGDO
- 14% oferă reprezentări destul de îndepărtate de sensurile obișnuite ale acestor ONG-uri
- Cunoașterea despre ONG-urile PGDO scade la generațiile mai tinere
- Studenții cumulează factori de necunoaștere. Patronii și free-lancerii sunt cel mai rar pozitivi față de ONG-urile PGDO.

Introducere

Chestionarul propus a debutat cu o întrebare deschisă, extrem de generală, care a căutat să surprindă reprezentările generale ale populației despre ONG-urile de interes pentru cercetarea de față. Cei 2015 respondenți au avut libertatea de a răspunde sau nu la întrebare, iar cei ce au răspuns au putut spune orice au dorit despre subiect, operatorul de interviu consemnând ca atare cuvintele lor.

Să notăm dintr-un bun început că nu există răspunsuri bune sau greșite. ONG-urile din domeniul politic, al guvernării și al drepturilor omului pot avea sau nu o definiție strictă. Acest lucru nu este de interes pentru această secțiune, preocupată cu ceea ce gândesc oamenii despre ONG-urile amintite și nu cu stabilirea „adevărului" în ceea ce privește scopul de activitate și ceea ce fac cu adevărat aceste organizații.

Secțiunea de față a acestui raport explorează răspunsurile, caută să le sistematizeze, iar apoi să explice diferențele dintre reprezentările observate. Într-un prim pas am ales să ilustrez răspunsurile mai neobișnuite, pentru a sublinia lipsa de cunoaștere din domeniu, Mai apoi, seria de răspunsuri este ilustrată prin explorarea cuvintelor folosite, fiind ulterior sistematizată la nivel global prin conceptele ce au apărut mai frecvent, și restrânsă mai apoi la un set mai mic de concepte. În finalul analizei, reprezentările cele mai frecvente sunt analizate în relație cu caracteristice de status ale respondenților, pentru a observa segmentările din populație ce determină o imagine diferită asupra ONG-urilor PGDO („din domeniul politicului, guvernării și a drepturilor omului").

Răspunsuri neașteptate

Explorarea rezultatele începe prin a prezenta aparente „perle", precum cele consemnate de presă după fiecare examen de bacalaureat sau teste de capacitate. Caseta 1 listează câteva astfel de exprimări. Scopul este de a ilustra contextul răspunsurilor și a exemplifica neclaritățile ce pot persista în interiorul populației, subliniind și anticipând una dintre recomandările simple ce derivă din analiză: există foarte puțină cunoaștere la nivel societal despre astfel de organizații, ba chiar despre ONG-uri la modul general.

Extrasele din Caseta 1 ilustrează confuziile lingvistice, de definire a ONG-urilor la modul general și a ONG-urilor PGDO. Ele baleiază de la asocierea dintre mediul ONG și cel privat, la definirea ONG-urilor ca parte a guvernului, ilustrează la modul general afirmații ce exprimă nesiguranța despre subiectul ridicat de întrebare, sau interogări despre obiectul de activitate al ONG-urilor PDGO.

Caseta 1. Reprezentări despre ONG-urile de interes: Răspunsuri ce ar putea fi categorisite drept "perle"

E04. Care sunt primele lucruri la care vă gândiți când auziți ONG-uri (*citește*: *oengeuri*) active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului. [instrucțiune pentru operatorul de interviu: *Notează exact ce spune respondentul. Numără până la 5, dacă nu spune nimic, citește:* Nu există răspuns corect sau greșit, ne puteți spune exact care este primul lucru la care vă vine în minte.

- A da la ce ma gandesc in primul rand la acele oenge-uri care au manipulat masele, la cele din 10 august in legatura cu ordonanta 13 care sunt sub tutela lui soros
- A fost facut de un securist aflat in umbra care jupoaie bani europeni fara numar
- Activeaza in aceste domenii ca sunt active, se implica in ceea ce a vrut sa faca
- Am auzit la cei care ajuta oamenii..nu stiu de cele guvernamentale
- Am fost si eu parte din diverse ONG-uri, nu imi dau seama ce ONG au astfel de activitate
- Cele privind drepturile omului sunt corecte sunt de acord cu ele, cele politice fura bani din toate partile si ele trebuie prin ceea ce fac sa nu aiba nevoie de bani
- Cu omul cu guvernul
- Din punct de vedere politic, eu sunt presedintele unui partid si nu sunt de acord cu ce se intampla in tara.
- Entitati care apartin de stat,cu donatii ptr o corectidune
- Este imbucurator ca avem ong uri pentru drepturile omului iar cele care activeaza in domeniul politicului si guvernului am niste constrangeri cat de incoruptibili sunt si cum ajung sa activweze in acele ariii si sa aiiba rezultate
- Eu zic ca drepturile omului ar trebui sa faca drepturile omului nu guvernamentale
- Formatiuni mai vaste pentru binele oamenilor
- Habar n-am, ne depasesc pe noi treburile astea
- Imixtiune intre politic si social
- In ajutorul cuiva, pentru animale pentru ajutorul cuiva
- In politica nu m-am gandit ca exista ong-uri
- Lucrez ca asistent social dar deocamadata sunt somera si sunt dezamagaita
- Ma gandesc la niste oameni care mai mult sau mai putin cunosc ceea ce fac
- Ma gandesc la protectia animalelor, mama si copilul, protectia copilului, de ajutorare
- Nu stiu de politica asta, am inteles ca ong urile vor plati bugetarii
- Nu stiu exact cu ce se ocupa, organizatii guvernamentale care coordoneaza tot ce se intampla in lume
- Nu stiu, cu benzina, petrol
- Nu sunt familiarizat cu ce inseamna ONG
- Numarul 1 daca nu este vorba de animale
- O activitate superficiala
- O chestie ok,se mai face bine unor oameni
- O idee ok si folosita cum trebuie in mare parte. Frauda
- Oameni care in loc sa munceasca se duc sa-si caute de lucru in alta parte.
- Ocuparea timpului cu altceva
- ONG care au adus migrantii in Europa, ONG care fac lobby impotriva lui Trump, unele sunt pozitive si altele sunt negative
- ONG sunt formate de dragul de afi ca nu ajuta cu nimic
- ONG-urile astea nu am auzit ca nu stiu de ele am auzit dar nu stiu ce rol au care e treaba lor cu ce se ocupa
- ONG-urile sunt o privatizare neguvernamentala
- ONG-urile sunt tot ale politicului ca si-au bagat nasul comunistii, ei sunt peste tot.
- Organizatii care de cele mai multe ori nu sunt transparente cu sursa finantarilor. Sunt de buna factura
- Pai...sunt ONG care lucra si pt politisti si pt oameni
- sa-si mareasca dreptul, fiecare om;

Note: Selecția este realizată fără a urma o regulă sistematică și este ordonată alfabetic, scopul fiind doar ilustrarea unui anumit tip de răspuns mai confuz sau contradictoriu despre ceea ce fac ONG-urile din domeniile de interes al cercetării. Am respectat în casetă transcrierea realizată de operatorul de interviu, inclusiv absența diacriticelor sau erorile de tastare, dar am transformat scrierea cu majuscule (acolo unde era prezentă) în scriere cu litere mici.

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri

Figura 1 prezintă wordcloud-ul rezultat din analiza răspunsurilor primite la aceeași întrebare despre reacția la ONG-urile PGDO. Fiecare cuvânt din figură are o dimensiune proporțională cu numărul de apariții în răspunsuri. Am ignorat aici pe cei 745 respondenți care au declarat că nu știu sau nu sunt siguri despre aceste organizații, fără a oferi alte amănunte.

Figura 1. Cele mai frecvente cuvinte din răspunsurile consemnate, exceptând pe cele ce declarau a nu știi despre ce e vorba

* O versiune animată a figurii este disponibilă aici: http://bit.ly/Fig1ONG-PGDO

Cuvintele prezentate grafic sunt utile pentru a da o imagine de ansamblu asupra vocabularului ce definește obiectul de interes al acestui raport – ONG-urile PGDO. Din grafic au fost eliminate cuvintele de legătură, precum conjuncțiile, prepozițiile, adverbele de loc și timp, pronumele personale sau demonstrative, verbele de bază (a fi, a avea, a trebui etc.) șamd. Au fost păstrate, alături de substantive, verbele de acțiune (care definesc direcțiile în care merg reprezentările despre ceea ce fac ONG-urile PGDO) și adjectivele (care oferă o primă informație despre raportarea pozitivă, neutră sau negativă spre aceste entități din societate). Cuvintele cu rădăcină comună au fost în general unite (spre exemplu: cetățeni cu cetățenilor, cu cetățean șamd), dar unele au fost păstrate separat când acest lucru avea sens (spre exemplu: guvern, guvernamental, guvernare). Totodată am eliminat cuvinte sau acronime tautologice, precum „ONG-uri" sau „organizații".

Fără îndoială, citirea ca atare a graficului este insuficientă. Unele dintre aceste cuvinte au sens doar în sintagmele în care au fost folosite. Dar simpla vizualizare a lexicului întrebuințat în descriere oferă informații utile.

„Om/Oameni", „Drepturile" și Organizații" sunt cuvintele cele mai frecvente, dar ele sunt derivate direct din textul întrebării. „Politică", „Ajutor" și „Fac" definesc stereotipuri majore: definirea prin raportare la politică, perspectiva faptul că ajută oameni, și idea de a fi acționale („fac" ceva).

Remarcabil este faptul că nu apar cuvinte specioase care să definească reprezentările dominante sau cel puțin subpopulații mai mari. Toate cuvintele din diagramă sunt parte a unui vocabular cotidian, ceea ce conduce și la ipoteza ca ONG-urile PGDO să fie definite mai degrabă vag decât în mod concret.

Cele mai frecvente tipuri de reprezentări largi

Tabelul 1 aduce dovezi suplimentare în sensul lipsei de specializare. El nu își propune să limpezească situația, ci să ilustreze varietatea răspunsurilor primite, punând în evidență și câteva categorii de răspunsuri ce atrag mai mulți respondenți.

43% dintre cei ce au răspuns oferă răspunsuri care sunt fie explicit „nu știu", fie sunt lipsiți de păreri, fie nu se pot gândi la nimic, fie refuză să dea un răspuns.

9% pur și simplu răspund repetând întrebarea „se ocupă cu drepturile omului".

Dintre cei ce dau răspunsuri substanțiale, 9% indică ONG-urile PGDO ca fiind ONG-uri caritabile, filantropice, destinate ajutorării copiilor, bătrânilor, nevoiașilor la modul general. Tabelul cu „perle" devine acum ilustrativ pentru modul de a răspunde.

4% cred că ONG-urile despre care vorbim fac politică și abordează acest lucru mai degrabă negativ. 2% cred că e vorba de spălare de bani și furt, 2% cred că e vorba de afaceri și de urmărirea interesului propriu.

3% invocă simple tautologii („sunt asociații care fac acțiuni în domeniul de interes"), 1% menționează faptul că sunt non-profit, câțiva menționează că e vorba de organizații ce folosesc voluntari.

6% spun clar, dar ne specific că e vorba de „un lucru bun", în timp ce 2% sunt destul de radicali în a spune că nu au încredere.

Senzația de ansamblu dată de lectura răspunsurilor rămâne cea de nespecificitate, de cunoaștere redusă sau eronată a obiectului despre care se emit opinii (ONG-urile PGDO). Răspunsurile pe alocuri amuzante din Caseta 1 sunt completate acum de un tablou de ansamblu care vădește o înțelegere cel mult difuză a rolului, obiectului de activitate și modului de funcționare a ONG-urilor în general, în particular a celor din sectorul politicului, guvernării și drepturilor omului. Apare deja nevoia de a recomanda ONG-urilor din acest domeniu o comunicare publică mai bună, dublată de campanii de creștere a gradului în care populația este familiarizată cu obiectul lor de activitate.

Tabelul 3. Tablou sinoptic al reprezentărilor spontane ale respondenților in ce privește ONG-urile

	procent din răspunsuri	procent din cazuri
opinii incerte	3%	3%
nicio părere	1%	1%
nu răspund	1%	1%
nu știu	**37%**	**39%**
la nimic	1%	1%
e un lucru bun	**6%**	**6%**
drepturile omului	**9%**	**9%**
numele unui ONG	0,5%	0,6%
tautologii, activism, spirit civic	**3%**	**3%**
finanțate din sponsorizări, non-profit	**1%**	**1%**
ceva pe la televizor sau social media	0,05%	0,1%
manipulare	0,3%	0,4%
Soros, manipulate de oameni cu bani, plătite de străini	0,4%	0,4%
vândute	0,1%	0,1%
sunt corupte, fură bani, spală bani, mint	**2%**	**2%**
fac politică, afiliate politic, de partid	**4%**	**4%**
nu ajută oamenii	0,02%	0,03%
demonstrații de stradă (negativ)	0,1%	0,1%
USR	0,02%	0,02%
guvern	**2%**	**2%**
fac politică externă	0,02%	0,02%
activitate politică (neutru sau nespecificat), lobby	1%	1%
activitate politică (pozitiv)	0,1%	0,1%
anticorupție	0,3%	0,3%
watchdog	1%	1%
neimplicate politic	1%	1%
complementare statului	1%	1%
se bat cu morile de vânt	0,02%	0,02%
afaceri, beneficii personale, bani	1%	2%
bani cheltuiți de pomană	0,3%	0,3%
fonduri europene, publice, iau bani de la stat	0,1%	0,1%
tineri	0,1%	0,1%
intelectuali	0,04%	0,04%
persoane active online	0,01%	0,02%

	procent din răspunsuri	procent din cazuri
dreptul la locuință	0,02%	0,03%
protecția mediului	0,47%	0,50%
creează bunuri publice, informează	1%	1%
acțiune probono în domeniul politicului	0,1%	0,1%
generează idei despre societate	0,5%	0,5%
protecția animalelor	0,6%	0,6%
varii ținte: antidrog, acces la educație, drepturile militarilor, asociații de femei, studenți, tineri, autostrăzi,	2%	2%
apără drepturile cetățeanului	1%	1%
justiție, dreptate	1%	1%
spitale, sănătate, COVID19	1%	1%
asociații profesionale	0,02%	0,02%
dezvoltare, reformă, schimbare	0,4%	0,4%
grupuri discriminate: femei maltratate, imigranți, minorități, romi	0,6%	0,6%
dreptul la opinie, la replică, libertatea	1%	1%
fac bine oamenilor/copiilor/ bătrânilor nevoiași, ajută, caritate	**9%**	**9%**
ajută oameni din Africa	0,02%	0,02%
voluntariat	0,5%	0,5%
strâng bani	0,3%	0,3%
bănci, BNR, asigurări	1%	1%
birocrație	0,3%	0,3%
cercetare	0,1%	0,1%
aparțin de stat	0,02%	0,02%
domeniul privat, companii (străine, mici și mijlocii)	0,45%	0,48%
UNICEF	0,1%	0,1%
vor plăti bugetarii	0,02%	0,03%
coordonează ce se întâmplă prin lume	0,1%	0,1%
cu benzină, cu petrol	0,02%	0,02%
o instituție ce își desfășoară activitatea în România, ONU	0,2%	0,2%
religie	0,01%	0,01%
organizare mai bună	0,1%	0,1%
nu au credibilitate, au scop ascuns	**2%**	**2%**
insuficient de active, ineficiente	1%	1%
opinii negative nespecifice	**2%**	**2%**
nu au rost	0,1%	0,1%
sunt prea multe	0,1%	0,1%
TOTAL	**100,0%**	**106,9%**

* Tabelul include răspunsuri la întrebarea ilustrată și în Caseta 1.

Tipuri de reprezentări

O bună parte din categoriile de răspuns consemnate în Tabelul 1 sunt minuscule ca acoperire în eșantion. Ele au fost păstrate în raportare deopotrivă pentru semnificația conceptuală și pentru a ilustra mai bine varietatea răspunsurilor. Categoriile majore de răspuns includ însă (1) necunoaștere declarată sau imediată; (2) necunoaștere implicită (prin declararea unui obiect de activitate impropriu sau marginal PGDO); (3) reprezentări pozitive; (4) reprezentări negative; (5) identificarea prin elemente din sfera imediată de interes a ONG-urilor PGDO; (6) reprezentare negativă mijlocită prin conexiunea cu politica.

Am restructurat informația din Tabelul 1 pentru a reflecta cele șase tipuri de răspuns menționate. Tabelul 2 prezintă rezultatele. Înainte de citire, să notăm că putem avea respondenți care sunt, spre exemplu, și în categoria celor ce au reprezentări negative și în categoria celor ce definesc ONG-urile PGDO prin elemente ce sunt parte firească a funcționării acestora. În plus, sunt respondenți ale căror răspunsuri nu cad în niciuna dintre cele șase categorii. Cu alte cuvinte, nu se poate face suma răspunsurilor din tabel și chiar dacă s-ar face o astfel de sumă, cel mai probabil ea nu ar fi 100%.

Tabelul 4. Reprezentările spontane despre ONG-uri PGDO: câteva din categoriile de răspuns mai des întâlnite

Tip de răspuns	Pondere în eșantion
• nu poate spune ce sunt ONG-urile PGDO	55%
• își reprezintă ONG-urile PGDO prin obiecte de activitate improprii	14%
• își reprezintă pozitiv ONG-urile PGDO	8%
• își reprezintă negativ ONG-urile PGDO	15%
• își reprezintă ONG-urile PGDO prin caracteristici apropriate de scopul declarat al acestora	8%
• reprezentare asupra ONG-urile PGDO legată în mod negativ de politică	10%

* Recodificări (parțiale) ale categoriilor din Tabelul 1. Cifrele nu se pot însuma, unele dintre categorii intersectându-se parțial. De asemenea categoriile nu sunt exhaustive, fiind tipuri de răspunsuri necuprinse în ele.

Tabelul 2 ilustrează o realitate simplă: jumătate dintre respondenți (55%) nu pot spune ce sunt aceste ONG-uri. 14% și le reprezintă prin elemente improprii ONG-urilor PGDO. Cu alte cuvinte, mai bine de două treimi dintre respondenți nu pot poziționa corect organizațiile de interes pentru acest raport.

Pe de altă parte, opiniile explicit negative sunt duble față de cele pozitive. Acest lucru nu înseamnă că imaginea ONG0urilor PGDO este predominant negativă, ci doar că acei membri ai eșantionului care au o reacție explicit negativă sunt de două ori mai mulți decât cei care au reacție explicit pozitivă. Este posibil ca și printre cei nu au astfel de reacții explicite, unii să fie mai degrabă favorabili ONG-urilor PGDO, iar alții defavorabili.

În fine, avem de a face cu 8% care este cert că știu despre ce fel de organizații vorbim, și de 10% care discută negativ despre ONG-urile PGDO asociindu-le cu activitatea lor politică.

Dincolo de aparenta imprecizie a acestor estimări, imaginea care se conturează cu claritate este cea deja sugerată: cunoașterea despre ONG-urile PGDO este redusă, iar orice alt răspuns din chestionar poate depinde de acest lucru.

Diferențe în interiorul populației

Mergând în profunzime cu analiza, am ridicat întrebarea dacă există variație a frecvenței celor șase categorii de răspuns în interiorul populației. Cu alte cuvinte, spre exemplu, am căutat răspuns la întrebarea dacă bărbații diferă de femei în ce privește probabilitatea de a indica spontan că nu știu sau a oferi indicații ce includ elemente care chiar aparțin acestor ONG-uri. Am făcut acest lucru privind la fiecare caracteristică luată în seamă după ce am eliminat efectul celorlalte caracteristici luate în calcul. Cu alte cuvinte, nu este interesantă diferența brută dintre femei și bărbați, ci diferența dintre femei și bărbați dacă dăm la o parte efectele vârstei, educației, statusului ocupațional etc. Tabelul 3 sintetizează rezultatele, sugerând și modul de construcție a analizei.

Tabelul 5. Principalele segmentări de răspuns în interiorul populației, în ce privește reprezentările spontane asupra ONG-urilor PGDO

Reacție → / ↓status	Nu știe	Elemente improprii	Negativ	Negativ, politică	Elemente corecte	Pozitiv
Născut în...		1980-1989	1930-1949		1930-1949 1940-1959	1930-1949
sex		femei		bărbați	bărbați	bărbați
educație	Scade cu educația					
ocupație	Nu e student	student	pensionar	pensionar	Nu e casnic, patron sau liber-profesionist	Nu e patron sau liber-profesionist
Status marital	Nu e divorțat sau separat				divorțat sau separat	
Număr copii						
Satisfacția cu veniturile						Satisfacție mai ridicată
Membru în asociații						
Mărime localitate	Rural 200.000+ Oraș <50000	București	Scade o dată cu mărimea	Scade o dată cu mărimea	Scade o dată cu mărimea	Scade o dată cu mărimea

Notă tehnică: Rezultate din modele logit multinivel, respondenții fiind grupați în localități, iar localitățile în județe. Relațiile evidențiate de tabel sunt semnificative la cel puțin p<.10. Celulele goale indică absența oricărei asocieri.

Exemple de citire:

- probabilitatea de a avea reacții pozitive crește odată cu satisfacția cu veniturile.
- Cei născuți în 1980-1989 au o probabilitate mai mare de a răspunde precizând elemente improprii ONG-urilor PGDO.
- Numărul de copii nu este asociat semnificativ cu niciun tip de răspuns.
- Probabilitatea de răspunde cu „nu știu” scade cu educația.

Vârsta contează foarte puțin, relația fiind ilustrată mai bine în Figura 2. Se observă un trend crescător de declara „nu știu” dinspre cohortele mai bătrâne către cohortele mai tinere. Cei tineri tind de asemenea să fie mai rar pozitivi dar au și o probabilitate ceva mai ridicată de a se referi la ONG-urile PGDO prin elemente care cu greu fac parte din sfera lor de interes și funcționare.

Femeile folosesc mai des decât bărbații astfel de „elemente improprii”, iar bărbații sunt mai frecvent decât femeile negativi, pozitivi sau in situația de a defini obiectul discuției de față prin elemente ce îi sunt caracteristice.

Figura 2. Efectul anului nașterii asupra patternurilor reprezentărilor despre ONG-uri PGDO

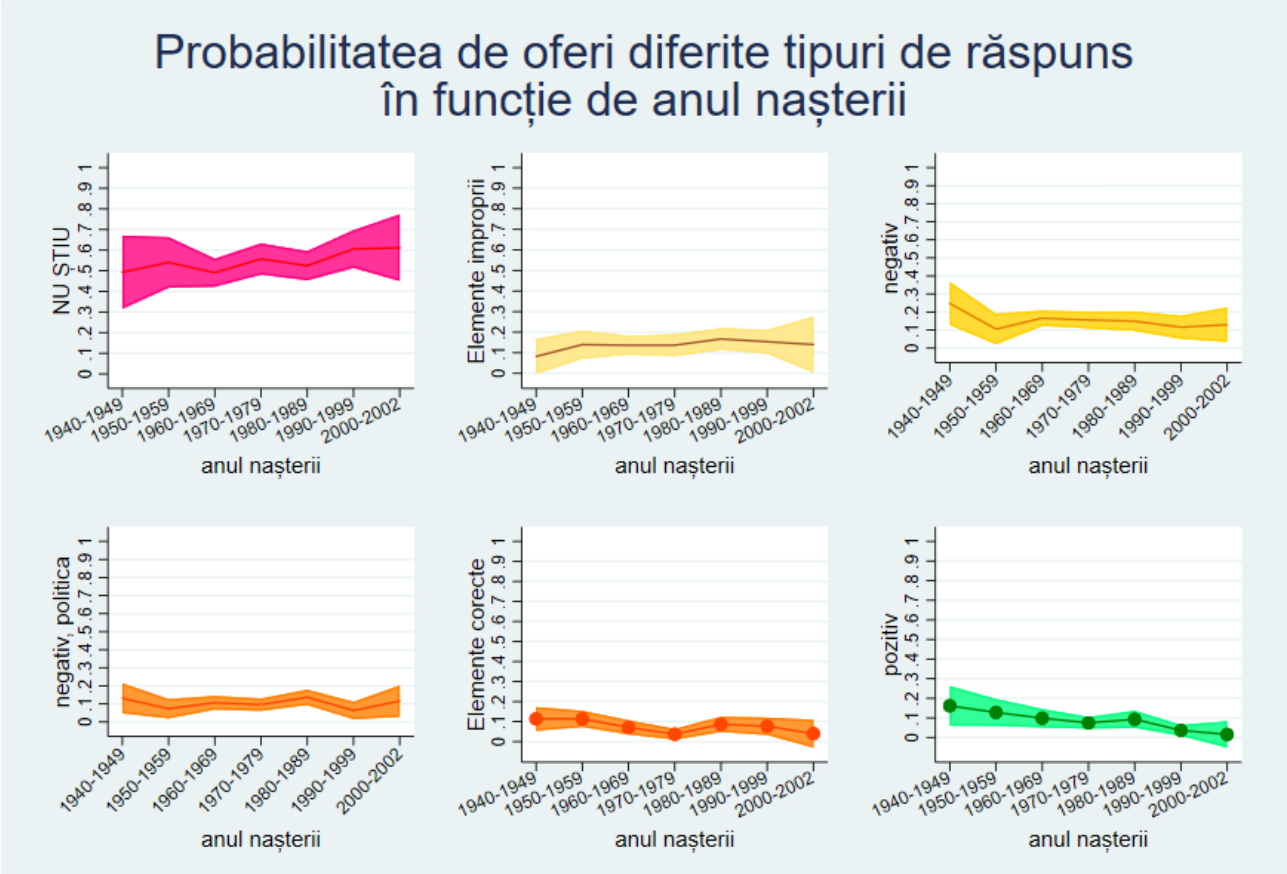

Figura 3. Efectul educației asupra patternurilor reprezentărilor despre ONG-uri PGDO

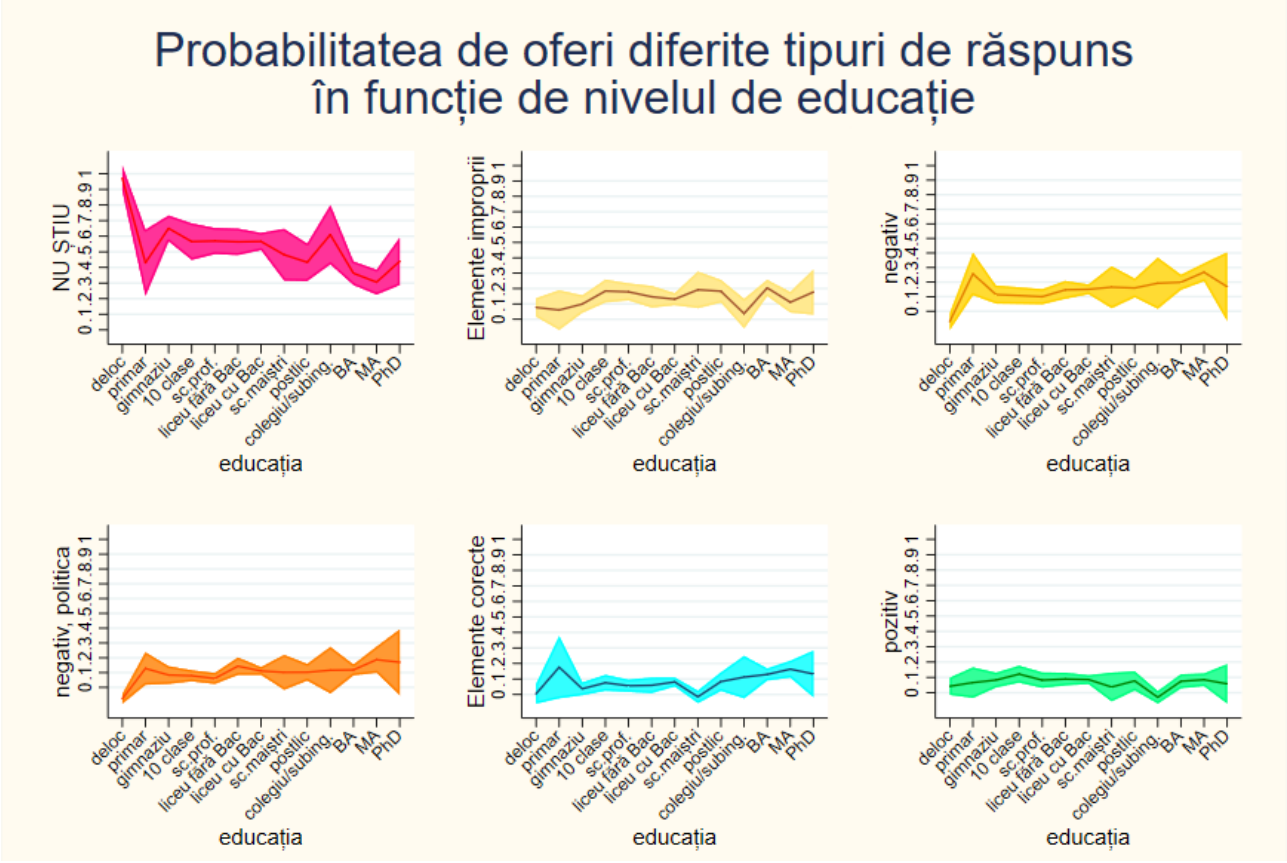

Notă tehnică: Liniile de culoare mai pronunțată reprezintă trendurile estimate. Benzile de culoare mai deschisă reprezintă intervalele de încredere 95%. Cu cât banda de culoare este mai lată, cu atât precizia estimării este mai redusă.

Educația, contrar stereotipiilor existente, contează foarte puțin. Ea este relevantă doar în cazul răspunsurilor „nu știu", care descresc ca pondere pe măsură ce crește nivelul ultimei școli absolvite.

Studenții declară mai des decât alte categorii profesionale că nu știu ce sunt ONG-urile de interes pentru acest studiu. Acest efect persistă dincolo de cel al vârstei, cu alte cuvinte avem de a face cu o triplă determinare: în primul rând, cei mai educați vorbesc mai des despre ONG-urile PGDO folosind elemente ce nu le sunt caracteristice. În al doilea rând, cei mai tineri tind deopotrivă să folosească elemente improprii și să declare a nu știi despre subiect. În al treilea rând, studenții sunt cei ce nu știu despre subiect. Dar studenții sunt deopotrivă mai tineri și mai educați. În plus, ei devin în câteva decenii noua elită, iar ei reprezintă grupul cu cel mai mare potențial de a voluntaria, ceea ce îi transformă nu doar într-un grup care cumulează efecte de necunoaștere, dar și exact acel grup esențial pentru dezvoltarea ONG-urilor.

Patronii și free-lancerii sunt sistematic mai puțin favorabili ONG-urilor GPDO. Acesta este tocmai grupul cu cel mai mare potențial de a dona și finanța astfel de inițiative.

Aparent destul de surprinzător, nu am observat nicio asociere între intensitatea participării în asociații și cunoașterea despre ONG-uri PDGO. Dar acest rezultat devine firesc în contextul în care întreg eșantionul are ezitări serioase în a identifica corect ONG-urile de interes pentru acest raport.

În fine, mărimea localității este puternic legată de a nu spune „nu știu", comportament ce se diminuează în orașe mai mari și de a evalua într-un fel sau altul ONG-urile PGDO.

Concluzii și recomandări

"PAI NU STIU SA ZIC ASA CA NU MA PRICEP LA DASTEA,
NU PREA MA PRICEP EU LA DASTEA."
(unul dintre respondenți, în transcrierea unui operator de interviu)

Citatul ce servește drept motto pentru această secțiune concluzivă este grăitor de la sine. Cunoașterea activității ONG-urilor PGDO de către populație este cel mult nespecifică, și poate conduce la confuzii care dăunează imaginii acestor organizații.

Pentru consolidarea propriei imaginii și pentru a putea fi eficiente în atingerea scopurilor lor, ONG-urile PGDO au nevoie de legitimitate. Aceasta nu este posibilă în absența notorietății, înțeleasă drept familiaritate a populației cu modul de acțiune, obiectul de activitate și intențiile acestor organizații. Soluția invocată adesea în mediul românesc este de a spera că educația tinerelor generații rezolvă de la sine problema, sau o face cel puțin pentru viitor. Numai că discutăm despre o tânără generație ce vine în contact atât prin socializare primară, cât și prin școală cu adulți precum cei din eșantionul (reprezentativ) pe care îl analizăm în acest raport. Cu alte cuvinte, campaniile de comunicare ar trebui să ajungă mai întâi la nivelul adulților. O pot face prin țintirea explică a mass-media, dar și prin acțiuni în care ONG-urile din domeniu implică voluntari adulți, în localități diverse.

Pentru ONG-urile PGDO, imaginea din rândul studenților, tinerilor, și patronilor ar trebui să fie una extrem de îngrijorătoare, din motivele deja comentate în secțiunea anterioară. ONG-urile amintite par a avea o imagine de ansamblu instabilă tocmai în aceste grupuri care le pot susține prin activism și/sau resurse financiare. Speculând un pic, este posibil ca imaginea respectivă să nu se contureze la fel din interiorul bulei angajaților ONG-urilor amintite, dar ea se constituie ca atare la nivelul întregii populații de studenți, patroni, free-lanceri.

Se structurează astfel două alte grupuri esențiale ca țintă a eforturilor ONG-urilor PGDO de a se face cunoscute, atingându-și astfel parte din scopul declarat. Este vorba de studenți și de zona antreprenorială și de liber profesioniști.

Dincolo de notorietatea generală: ONG-uri PGDO cunoscute

Bogdan Voicu

Principalele rezultate:

- 90% din eșantion nu a putut preciza un ONG PGDO
- Doar 2% din eșantion a putut preciza numele unui ONG PDGO care chiar să fie o astfel de organizație, incluzând aici pe cei ce au menționat numele unor lideri din astfel de organizații
- Întrebarea directă despre cunoașterea unor ONG-uri PGDO a condus la scoruri de notorietate foarte mici, chiar și în condițiile în care ignorăm tendința de a oferi răspunsuri de dezirabilitate.

Introducere

Este ușor de vorbit despre ONG-uri și de descris o entitate abstractă, fără a îi concretiza trăsăturile într-un obiect tangibil. Ce se petrece însă când respondenții sunt solicitați să menționeze un astfel de ONG? Dar când sunt solicitați să evalueze opinia despre un ONG oarecare?

Acestea sunt întrebările cărora le răspunde acest capitol. Folosesc în acest sens două tipuri de întrebări. În primul rând, respondenții la chestionar au fost rugați să menționeze un ONG PGDO despre care știu. În al doilea rând, respondenții au fost întrebați specific despre 10 ONG-uri, pe rând, dacă numele lor le spune ceva. Astfel avem două măsuri ale notorietății ONG-urilor de interes pentru acest raport. Una spontană și una dirijată. În lista de 10 ONG-ui am inclus și câteva care sunt doar marginal ONG-uri PGDO, astfel încât să avem o măsură a cunoașterii de ONG-uri la modul general, cu care să putem compara notorietatea celor PGDO.

Capitolul discută mai întâi răspunsurile la întrebarea deschisă, apoi le analizează pe cele la întrebările dirijate. În final, analizez factorii asociați cu cunoașterea de ONG-uri PGDO.

Notorietate sui generis

Folosesc în cele ce urmează termenul de notorietate sui generis pentru a desemna cunoașterea pură, nedirijată, neinfluențată din afară, aplicată ONG-urilor din domeniul de referință a acestui raport. Mai exact, așa cum am menționat, am solicitat respondenților să indice un nume de ONG PGDO. Răspunsurile merg în direcții diferite, partea leului revenind însă aceluiași mare „Nu Știu".

Înainte de a anticipa, e util să consemnăm câteva răspunsuri anecdotice, pe care le prezint în Caseta 1. Comentariile despre fiecare astfel de răspuns în parte pot merge până la explica mecanismul ipotetic prin care fiecare dintre acele răspunsuri a fost declanșat de întrebarea „*Există un nume de ONG din domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului care vă vine în minte acum*?". Dincolo de ipoteze (netestabile cu datele disponibile) privind aducerea în listă a răspunsurilor consemnate, ies în evidență câteva observații simple. În primul rând este notorietatea destul de redusă chiar și a acelor ONG-uri PGDO care au activitate, dar și a ONG-urilor confundate cu domeniul PGDO. Apoi este persistența confuziei, faptul că se reacționează la proprietatea de a fi ONG și nu la domeniul specific de activitate. În fine, se observă în răspunsuri dorința de a putea răspunde ceva, obturată însă de cunoașterea redusă a subiectului expus.

Această dorință de a răspunde ceva conduce probabil ca, la întrebarea directă de notorietate despre ONG-uri specifice din domeniul guvernării, politicii și a drepturilor omului, respondenții să aibă tendința de a răspunde afirmativ („da, am auzit de el"), chiar și dacă situația este opusă.

Caseta 2. Câteva răspunsuri anecdotice

- cel care militeaza pentru drepturile minoritatilor si inca unul care militeaza impotriva taierii ilegale ale copacilor
- cel care se ocupa de spitale pentru copiii cu cancer
- cel condus de Dna Pippidi
- cel cu autostrazile, ceva cu drumurile, ceva legat de infrastructura
- CEVA DE 2002, ORDONANTA DE URGENTA NU STIU CE
- DA CRUCEA ROSIE ROMANA SAU CEVA DE GENU SAU ASTA NU E ? DA E ONG PARCA.
- DA E IN PRIMUL RAND E YOHANIS DUPAIA URMEAZA ALDE CIRDU FLORIN CIRDU CUM IL CHEAMA PE ALA ? ALA CARE IN LOCU LUI, DOAMNE IARTAMA.
- da, "republica" parca era o organizatie cu un newsletter, nu stiu daca este ong // declic si avaz
- dl Barna si dl Ciolosi
- DREPTURILE OMULUI LA TARA NU AU POSIBILITATE , TELEVIZIUNE, OAMENII DIN ONG AU CASTIGAT ANUMITE DREPTURI
- ESTE UN ONG, SE OCUPA DE CERCETARE, INOAVTII SI INVENTICA
- INVATAMANT SI INTEGRUTATE CV DE GENU
- NU LE STIU PENTRU SANATATE ANDREEAMARIN FEMEI CU CANCER
- NU MAI EXISTA NICI UN NUME DECAT ONG
- NU MAI STIU ASTA CARE SA OCUPAT IN BUCURESTI, TRE SA STITI DUMNEAVOASTRA CEL CARE A RIDICAT SPITALUL DE COPII DIN BUCURESTI CUM ONG-UL ALA.
- NU N-AS PUTEA NU NU N-AM O DENUMIRE ANUME EU LE-AM CATALOGAT PE TOATE, ISI VAD DOAR INTERESUL LOR PROPRIU
- NU NU IMI VINE IN MINTE CA NU PREA URMARESC, NU URMARESC CA SUNT IN VARSTA SI VIATA MEA E GREA, CU PENSII MICI MEDICAMENTE AM FOST SA IMI IAU RETETA PENTRU MEDICAMENTELE CARE LE IAU LUNAR ADICA LE IAU ZILNIC DAR RETETA O IAU LUNAR
- NU SE AUDE IN CASA CA E GALAGIE, MAI PUTETI REPETA ? NU NU NU STIU
- NU STIE EXACT DENUMIREA ONG CARE S-A OCUPAT DE SPITALUL "MARI CURRY"
- OMNIASIG
- OMS
- OMV PETROM
- ONG CARE S-A OCUPAT CU CONSTRUIREA SPITALULUI DE COPII DIN BUCURESTI
- ONG PETROM
- ong responsabile cu invlizii sau handicapatii .
- ONG URI CARE SE OCUPA CU SANATATEA COPIILOR
- ONG-uri patronate de Soros
- ONU
- SEXUL SI BARZA
- SINCER NU
- SINCER SA FIU NU BA DA E DACA VA ADUCETI AMINTE E UN ONG CARE A COLABORAT CU RADIO ZU ATUNCI CAND AU FACUT SAPTAMANA FAPTELOR BUNE, NU STIU CUM SE NUMESTE NU MAI RETIN, IN DOMENIUL POLITICULUI NU AM IDEE.
- sincer, acum, nu
- SMURDUL SI DRUMURILE
- SOROS SI NISA
- SOSOACA
- tasuleasa social
- TAXIU CU BOMBOANE
- TELEKOM ASTA ESTE ONG ?
- THEREDEZOM

Am recodificat răspunsurile primite în felul următor: atunci când s-au referit la un ONG PGDO sau la un lider din prezent sau trecut al unui astfel de ONG, am păstrat ca atare răspunsul și am numărat de câte ori a apărut el în declarațiile respondenților din eșantion. Dacă a fost menționat un ONG din altă sferă, am grupat aceste răspunsuri împreună, într-o singură categorie. Am păstrat separat însă ONG-uri din sistemul ONU, sindicatele, partidele politice. Am creat de asemenea o categorie unică pentru cei ce au spus clar „nu știu" și o alta pentru cei ce au dat răspunsuri confuze, de regulă de complezență, care nu precizau un obiect concret sau caracteristici clare ale ONG-urilor PGDO. În fine, am păstrat o categorie pentru cei ce au desemnat ONG-uri PDGO prin caracteristici tipice acestora, dar contextul nu a permis să identific la ce ONG s-a referit întrebarea. Spre exemplu, răspunsul „ESTE UN ONG, SE OCUPA DE CERCETARE, INOAVTII SI INVENTICA" ar putea desemna Centrul pentru *Inovare* Publică (CIP) sau Asociația pentru Tehnologie și Internet (APTI), dar la fel de bine s-ar putea referi la o mulțime de alte lucruri sau chiar la o organizație imaginată de respondent. Prin urmare, am codificat un astfel de răspuns drept "diferite confuzii".

Tabelul 6. Codificări ale răspunsurilor la întrebarea: Există un nume de ONG din domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului care vă vine în minte acum?

	% din răspunsuri	% din respondenți
diferite confuzii	1,5%	1,5%
nu știu	89,9%	90,4%
Active Watch	0,1%	0,1%
APADOR CH	0,2%	0,2%
COMITETUL HELSINKI	0,1%	0,1%
Transparency International	0,1%	0,1%
ASOCIATIA NATIONALA IMPOTRIVA CORUPTIEI, ABUZURILOR SI DREPTULUI OMULUI	0,1%	0,1%
One World Romania	0,02%	0,02%
Experts Forum	0,04%	0,04%
ProDemocrația	0,1%	0,1%
Filia	0,04%	0,04%
ACTEDO	0,02%	0,02%
Declic	0,3%	0,3%
CRPE	0,1%	0,1%
Facias	0,1%	0,1%
Factual.ro	0,01%	0,01%
Funky Citizens	0,02%	0,02%
Geeks for Democracy	0,01%	0,01%
GDS	0,1%	0,1%
GRADO	0,01%	0,01%
HUMAN, RIGHT & WATCH***	0,01%	0,01%
IRDO	0,03%	0,03%
Soros	0,2%	0,2%

	% din răspunsuri	% din respondenți
PATRIR	0,02%	0,02%
România Curată	0,1%	0,1%
Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului	0,03%	0,03%
ORGANIZATIA INTERNATIONALA PENTRU DREPTURILE OMULUI	0,01%	0,01%
GreenPeace	0,1%	0,1%
Alistar	0,01%	0,01%
Cumpănașu	0,1%	0,1%
Pippidi	0,04%	0,04%
Vlad Voiculescu	0,01%	0,01%
[Nicușor] Dan	0,02%	0,02%
Dinu Patriciu	0,03%	0,03%
Mircea Toma	0,02%	0,02%
ONG PGDO neprecizate	0,02%	0,02%
alte ONG-uri din alte sfere*	3,5%	3,5%
mișcări sociale**	0,1%	0,1%
companii private	0,8%	0,8%
organizații din sistemul ONU	0,7%	0,7%
sindicate	0,02%	0,02%
presa	0,05%	0,05%
AUR	0,5%	0,5%
USR, USR+	0,2%	0,2%
alte partide	0,7%	0,7%
TOTAL	**100,0%**	**100,5%**

*incluzând Dăruiește Viața, Salvați Copiii, HOLT, WorldVision, CONCORDIA, SOS Satele Copiilor etc. ** mișcările sociale includ #rezist și manifestațiile de la 10 august. *** Pentru Human Rights Watch, am păstrat exprimarea singurului respondent care l-a indicat, pentru a sublinia nivelul cunoașterii observabil la nivelul eșantionului.

Tabelul 1 listează aceste recodificări ale răspunsurilor primite la întrebarea de cunoaștere sui generis a unui ONG. Insist în a preciza că întrebarea a fost deschisă, permițând respondenților să spună ce doresc. Recodificările răspunsurilor permit să avem de a face cu o listă de categorii mai ușor de lecturat. Varietatea rămâne destul de mare. Cu toate acestea, așa cum notam, doar 2% dintre respondenți au putut indica un ONG PGDO valid.

Între ONG-urile desemnate la recodificare ca nefiind din domeniul politicului, guvernării sau al drepturilor omului, am introdus toate ONG-urile al căror obiect de activitate este mai degrabă furnizarea de servicii și prestații sociale, precum WorldVision, HOLT, Salvați Copiii, SOS Satele Copiilor, CONCORDIA etc. Chiar dacă acestea au marginal și activitate PGDO, ele sunt mai degrabă recunoscute pentru caracteristica de a genera acțiune de tip social și caritabil.

Înainte de a investiga care sunt ONG-urile cunoscute, este util să observăm că 90% dintre respondenți au declarat că nu știu niciun ONG PGDO, iar 8% au indicat cel mult o organizație care nu face parte din această categorie, incluzând aici partide politice, sindicate, alte ONG-uri, companii private etc. Doar 2% au indicat (și) un ONG PGDO. Rata de (ne)cunoaștere observată în secțiunea anterioară este astfel confirmată. Mai mult, este remarcabil faptul că nu există niciun ONG PGDO care să fie mult mai cunoscut decât celelalte.

Acest lucru face ca numele menționate să reprezinte practic apariții mai degrabă întâmplătoare: Apador-CH, Declic, Experts Forum, GRADO etc. Unele dintre ele, precum SAR sau Funky Citizens, sunt menționate mai degrabă prin acțiuni punctuale (România Curată sau factual.ro). Imaginea de ansamblu rămâne una a necunoașterii.

Notorietatea asistată

Figura 1 ilustrează notorietatea asistată a câtorva asociații. „Asistarea" constă aici în menționarea numelui ONG-ului urmat de solicitarea de a menționa dacă este cunoscut respondentului. Variantele predefinite de răspuns erau „e prima oară când aud de el", „am auzit de el", „nu știu". Lor li se adăuga refuzul de a răspunde. Notorietate este dată de „am auzit de el", orice alt răspuns indicând lipsa anterioară de contact direct sau mediat cu ONG-ul respectiv.

Lista de ONG-uri a inclus Geeks for Democracy, ProDemocrația, Funky Citizens, Asociația pentru Implementarea Democrației, Centrul de Resurse pentru participare publică: CeRe, Apador-CH, Fundatia pentru Dezvoltarea Societatii Civile (FDSC). GreenPeace, Dăruiește Viața și Salvați Copiii sunt mai degrabă cu rol de control. GreenPeace dezvolt numeroase acțiuni de advocacy, fiind activ în domeniul drepturilor omului și a guvernării, dar principala sa misiune este de a promova protecția mediului. Discuția poate fi dezvoltată în numeroase direcții. GreenPeace are activități politice, apropriate de cele ale unui partid politic, menținând însă opțiunea de a fi un think tank. Astfel, organizația se plasează la limita domeniului de interes pentru studiul de față. Salvați Copiii și Dăruiește Viața desfășoară acțiuni vizibile în spațiul public având ca scop primordial furnizarea de servicii sociale celor aflați în nevoie si având un accentuat accent caritabil. Prin urmare, deși dezvoltă și acțiuni apropriate de PGDO, cele două asociații cu greu pot fi desprinse de categoria de asociații caritabile cărora le aparține.

Răspunsurile trebuie interpretate cu precauția unor influenței *acquiessence* (dezirabilității). Caseta 1 a ilustrat deja prezența unor astfel de răspunsuri. Ele probabil sunt inerente și pentru distribuțiile de frecvență consemnate în Figura 1, care pot fi distorsionate în sensul unei aparente notorietăți estimate mai ridicate decât cea reală.

Figura 4. Gradul de notorietatea unui set prestabilit de ONG-uri

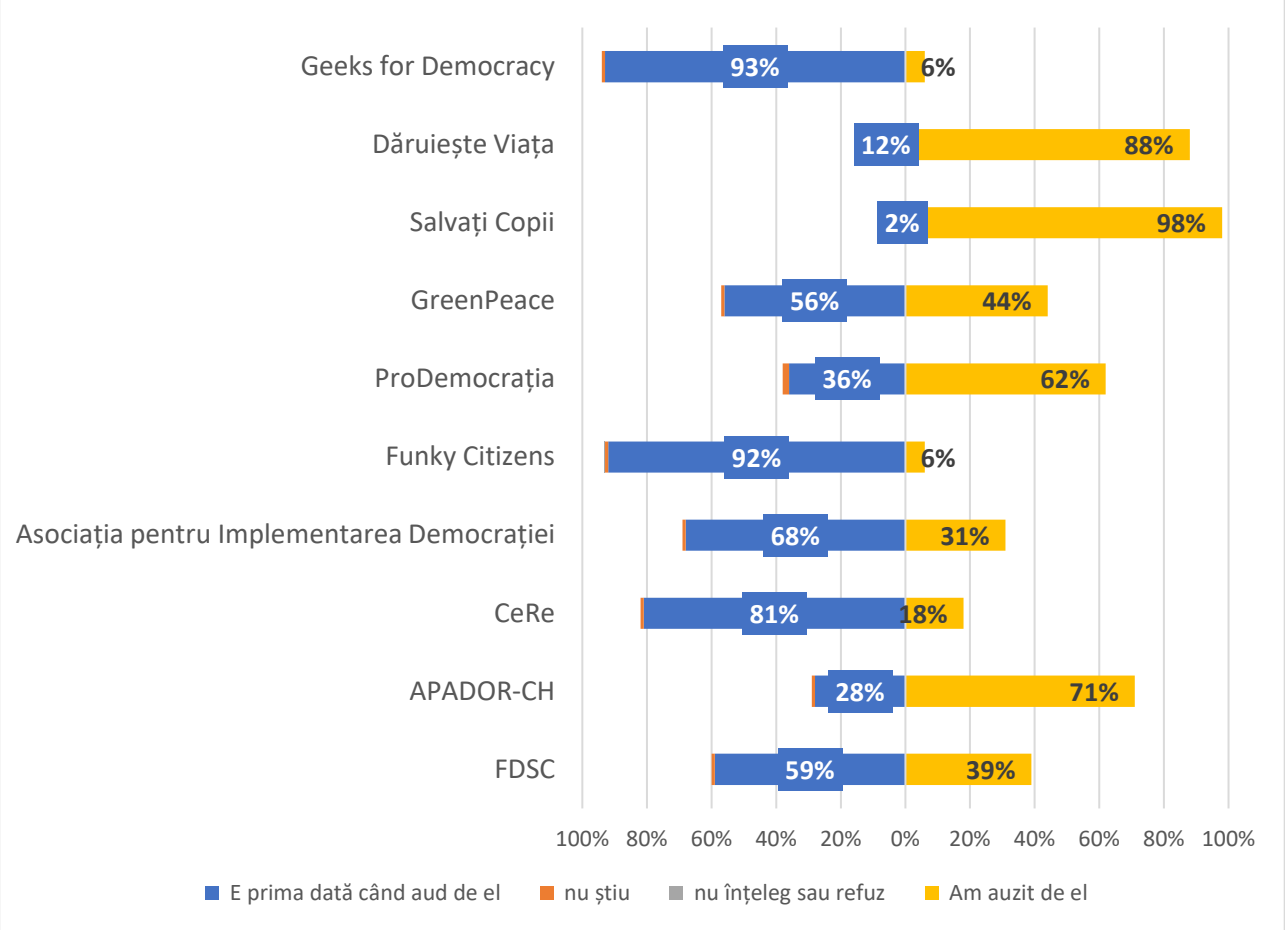

Chiar și așa, asistăm la notorietate în principal în privința organizațiilor folosite ca grup de control. Dăruiește Viața și Salvați Copiii sunt familiare cel puțin ca denumire unor majorități indiscutabile. APADOR-CH și ProDemocrația se dovedesc și ele a fi cunoscute. GreenPeace este mai degrabă necunoscut decât cunoscut. FDSC, CeRe, AID, g4d, Funky Citizens sunt probabil familiare mai ales celor din bula lor imediată.

Lista de ONG-uri din Figura 1 include șapte entități a căror apartenență la zona PGDO este indiscutabilă: ProDemocrația, Funky Citizens, CeRe, Geeks for Democracy, AID, APADOR-CH, FDSC. Cele șapte includ ONG-uri cu o existență îndelungată (precum FDSC sau ProDemocrația) și ONG-uri mai noi (Geeks for Democracy, CeRe); cu simpatii politice exprimate clar (Funky Citizens, AID) sau fără astfel de opțiuni (APADOR-CH); sunt afiliate internațional sau înființate cu fonduri inițiale din afara României (ProDemocrația, APADOR-CH, FDSC) sau sunt expresii ale unor comunități localizate în România (Funky Citizens, g4d). Varietatea este suficient de mare pentru a nu avea suprapunere perfectă între cei ce cunosc cele șase entități.

Tabelul 7. Ponderea în total eșantion a celor ce cunosc perechi de ONG-uri PGDO

	FDSC	APADOR-CH	CeRe	AID	Funky Citizens	ProDemocrația
APADOR-CH	30%	1				
CeRe	9%	12%	1			
AID	18%	25%	25%	1		
Funky Citizens	5%	6%	1%	2%	1	
ProDemocrația	27%	53%	8%	21%	8%	
G4d	5%	8%	3%	5%	4%	9%

Mod de citire: 30% din totalul eșantionului declară că au auzit și de FDSC și de APADOR-CH. Cu verde sunt marcate corelații Spearman mai mari de 0.20, iar cu albastru deschis cele între 0.15 și 0.20.

Tabelul 2 descrie măsura în care fiecare pereche de două ONG-uri dintre cele șapte este cunoscută de cei ce ne-au răspuns la întrebări. Suprapunerea de cunoaștere este destul de redusă. Cum ea se datorează parțial și necunoașterii unei bune părți dintre cele șapte ONG-uri, am colorat celulele pentru care corelația dintre notorietatea celor două ONG-uri luate în considerare este mai ridicată.

Observația de ansamblu este că nu avem o asociere sistematică de cunoaștere, cu alte cuvinte nu observăm o tendință ca cei care cunosc un ONG să le cunoască pe majoritatea. Altfel spus, nu avem o tendință de cunoaștere a domeniului, ci mai degrabă, coroborat și cu cunoașterea redusă despre care am discutat deja, putem structura un spațiu social în care notorietatea fiecărui ONG este individuală, nefiind rodul unei cunoașteri domeniului în întregul său.

Putem construi un indicator care să precizeze dacă fiecare respondent declară că a auzit de cel puțin un ONG dintre cele șase. Rezultatul este că 73% din eșantion a auzit de minim o astfel de organizație.

Cine cunoaște ONG-urile PGDO?

Tabelul 3, Figura 2 și Figura 3 discută despre relația notorietății ONG-urilor PGDO cu diferite caracteristici de staus. Relațiile sunt studiate eliminând influența altor factori. Cu alte cuvinte, relația cu statusul marital, spre exemplu, este studiată ca și cum toți oamenii ar avea aceeași educație, sex, vârstă șamd. Nu putem pune relația dintre ocupație și notorietatea AID, spre exemplu, pe seama vârstei sau educației, pentru că influența acestora a fost deja eliminată în momentul în care am prezentat asocierea cu educația.

Tabelul 8. Principalele segmentări de răspuns în interiorul populației, în ce privește reprezentările spontane asupra ONG-urilor PGDO

ONG → / ↓status	Notorietate sui generis	Notorietate difuză	FDSC	APADOR	CeRe	AID	Funky Citizens	Pro Democrația	G4d
sex						Bărbat	Bărbat	Bărbat	
ocupație	Student Nu e pensionar	Nu e student	Nu e casnic			Nu e patron sau casnic		Part-time	Nu e casnic sau pensionar
Status marital						Nu e căsătorit sau văduv	divorțat		
Număr copii	Asociat negativ			Asociat negativ					
Satisfacția cu veniturile							Asociat pozitiv		
Membru în asociații			Asociat pozitiv				Asociat pozitiv		
Mărime localitate	Nu în rural	Scade cu mărimea localității		Scade cu mărimea localității	Mare în orașe mediii, mică în rural	Mică în orașe mici	Mică în rural și municipii	Mare în București	Mare în București și orașe mici

Notă tehnică: Rezultate din modele logit multinivel, respondenții fiind grupați în localități, iar localitățile în județe. Relațiile evidențiate de tabel sunt semnificative la cel puțin p<.10. Celulele goale indică absența oricărei asocieri.

Am investigat pe de o parte notorietatea sui generis (dacă a precizat un ONG PGDO sau membru al uni astfel de ONG la întrebarea deschisă), apoi notorietatea difuză (dacă știe minim un ONG PGDO), iar apoi notorietatea fiecăruia dintre cele șapte ONG-uri luate analizate distinct.

Tabelul și figurile pun în evidență o realitate complexă.

Notorietatea sui generis este mai ridicată în urban, scade cu numărul de copii și este mai mare la studenți și mai mică la pensionari. Notorietatea difuză este însă mai redusă tocmai la studenți, posibil mai ales datorită unor efecte de răspuns dezirabil mai redus în cazul acestora.

Scăderea cu dimensiunea localității este de altfel prezentă pentru toate dimensiunile sau ONG-urile testate.

Vârsta joacă la rândul ei un rol important (Figura 2): cei mai tineri sunt mai puțin la curent cu aceste ONG-uri atât la modul general, cât și pentru majoritatea organizațiilor specifice investigate (unica excepție este Geeks for Democracy, a cărui notorietate este însă atât de redusă, încât orice rezultat poate fi pus sub semnul întrebării).

Figura 5. Relația notorietății ONG-urilor PGDO cu anul nașterii (aceleași modele din Tabelul 3)

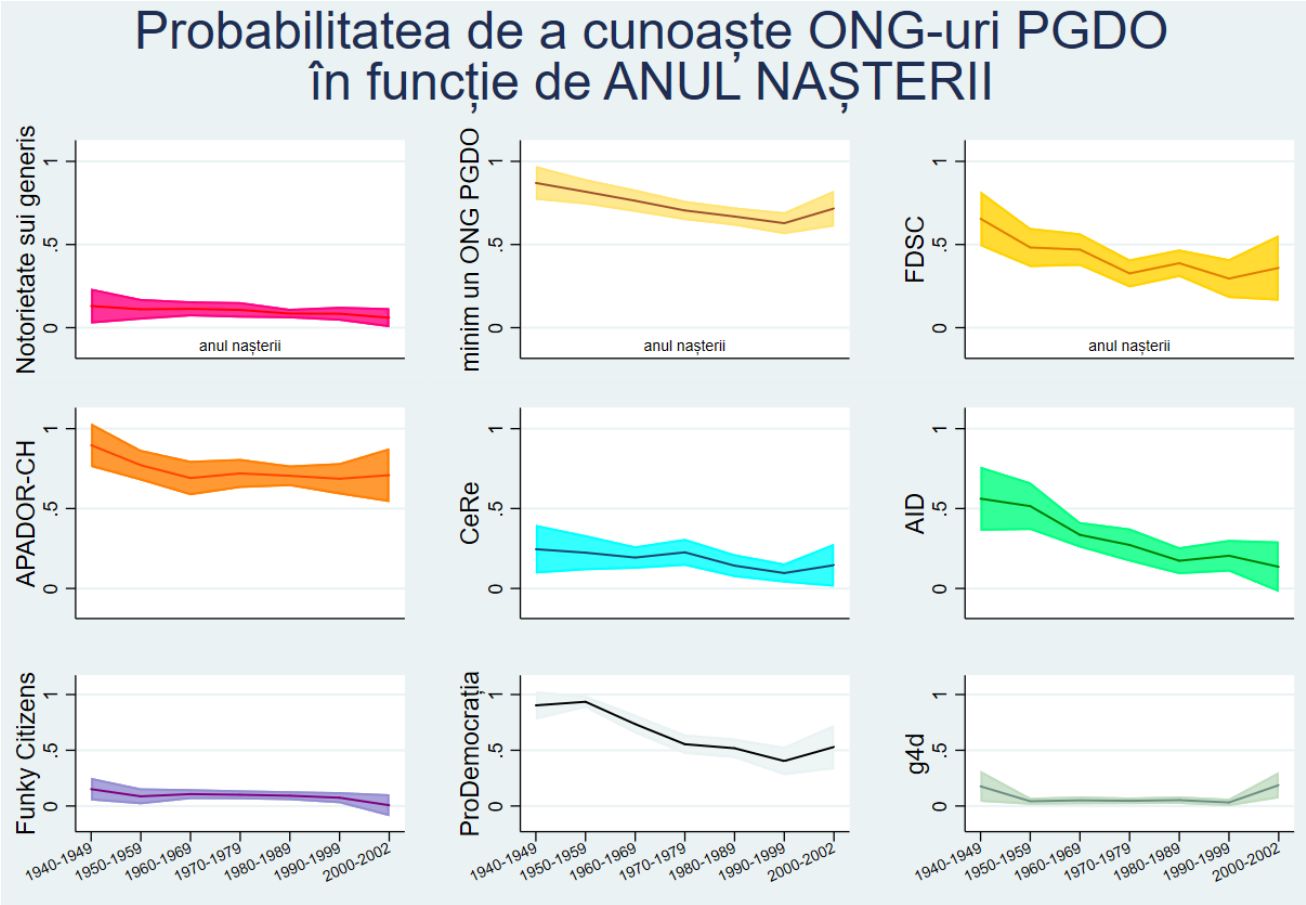

Notă tehnică: Liniile de culoare mai pronunțată reprezintă trendurile estimate. Benzile de culoare mai deschisă reprezintă intervalele de încredere 95%. Cu cât banda de culoare este mai lată, cu atât precizia estimării este mai redusă.

În schimb, educația se asociază diferit cu tipurile de notorietate studiate (Figura 3). Ea contribuie la notorietatea sui generis, dar nu și la cea difuză. În privința APADOR-CH, AID[3], CeRe și (parțial) pentru Geeks for Democracy, se observă un ușor efect quadratic: notorietate mai mică pentru cei mai bine educați și pentru cei mai puțin educați, notorietate mai mare pentru cei cu studii terțiare neuniversitare. Geeks for Democracy

[3] Aparenta creștere a AID la cei cu doctorat poate fi doar aparentă, dată fiind imprecizia estimării subliniată de intervalele foarte largi de încredere.

cunoaște și o creștere pentru studii postuniversitare, ceea ce este explicabil prin domeniul său de activitate și modul de structurare a activității[4].

Figura 6. Relația notorietății ONG-urilor PGDO cu anul nașterii (aceleași modele din Tabelul 3)

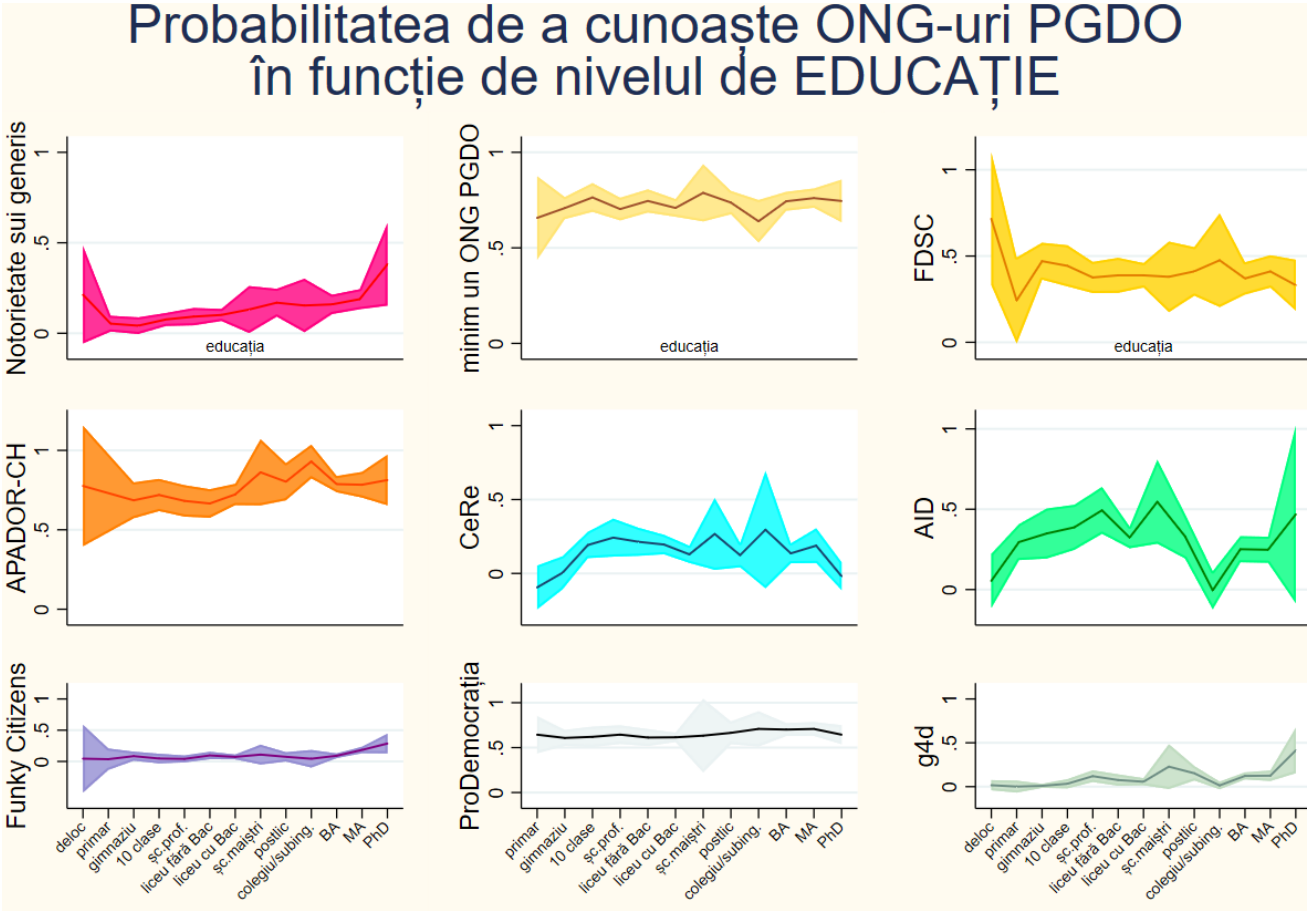

Notă tehnică: Liniile de culoare mai pronunțată reprezintă trendurile estimate. Benzile de culoare mai deschisă reprezintă intervalele de încredere 95%. Cu cât banda de culoare este mai lată, cu atât precizia estimării este mai redusă.

Surprinde în continuare lipsa de asociere între membrii în asociații și cunoașterea despre ONG-uri PGDO. O vizibilitate atât de redusă între membrii asociațiilor indică un deficit de comunicare puternic din partea ONG-urilor PGDO către societate în ansamblu și către societatea civilă în special, ceea ce constituie un semnal de alarmă în ce privește modul în care ONG-urile PGDO își ating obiectivele statuate.

Concluzii și recomandări

Notorietatea ONG-urilor PGDO este redusă și accidentală, nefiind expresia unei cunoașteri sistematice a domeniului, ci mai degrabă accidentală. Respondenții își amintesc de ProDemocrația și APADOR-CH când li se menționează numele acestora, dar au dificultăți să își amintească numele altor ONG-uri din domeniu, chiar și atunci când aceste nume le sunt menționate.

Notorietatea este mai mică sistematic în localitățile mai mici, acolo unde ONG-urile PGDO nu sunt în fapt active și definesc o nevoie de prezență efectivă a unor astfel de organizații locale pe agenda publică a organizațiilor centrale. Cu alte cuvinte, dezbaterile la nivel central pot integra și experiențele de la nivel local.

[4] Geeks for Democracy este singura asociație din listă care are voluntariatul ca principal vehicul al funcționării sale.

Tendința curentă de coalizare a ONG-urilor pe domenii de interes poate fi stimulată legislativ, fie fiscal, fie prin competiții de granturi dedicate coaliițiilor de ONG-uri localizate divers sau cu acțiuni în localități diverse. Aceasta ar permite creșterea vizibilității ONG-urilor PGDO fără a afecta caracterul lor de grupuri mici, expresii ale unor comunități restrânse, teritorializate sau nu, care contribuie la generarea bunului public.

ONG-urile PGDO par a avea nevoie de mai multă deschidere spre comunicarea cu societatea civilă. Programe de conlucrare cu alte ONG-uri decât cele din domeniul PGDO par a fi necesare pentru a promova imaginea și obiectul de activitate spre alte organizații ale societății civile și pentru a fi capabile să reflecte și experiența acestora, precum și să contribuie cu adevărat la crearea bunului public.

Mituri despre rolul ONG-urilor PGDO

Bogdan Voicu

Principalele rezultate:

- Opiniile pozitive despre intențiile ONG-urilor PDGO și suspiciunile privind activitatea acestora sunt aproape egale. Ele sunt puțin influențate de statusul respondenților, doar evaluarea pozitivă a propriei situații conducând la atitudini mai lipsite de suspiciuni.
- Reprezentările generale ale populației sunt mai degrabă negative în ce privește scopul ONG-urilor PGDO de creare de bunuri publice în favoarea oricărui grup social luat în considerare.

Introducere

Ce sunt ONG-urile, cine le controlează, ce vor ele, și pentru cine lucrează ele sunt întrebări ce au revenit constant în spațiul public postdecembrist. Este de așteptat ca, după mai bine de 30 de ani de activitate a ONG-urilor, societatea românească să fi ieșit din închistarea ce definea ONG-urile drept dușman al poporului și să prezinte o imagine mai variată a acestora. Capitolul de față explorează aceste teme. Mai întâi textul explică ce sunt ONG-urile la modul general, apoi se uită la câteva mituri despre ceea ce fac ONG-urile PGDO, iar în final discută despre reprezentările asupra beneficiarilor activității acestor entități.

Reprezentări despre ce sunt ONG-urile

Pentru a investiga nivelul de înțelegere a ONG-urilor la modul general, am rugat respondenții să indice dacă acestea sunt „un fel de partid", „organizații voluntare", respectiv „un fel de firmă". Răspunsurile posibile erau „da", „nu", „nu știu" sau se putea refuza răspunsul. Tabelul 1 sintetizează răspunsurile primite. La nivelul ansamblului eșantionului avem o reprezentare majoră în ce privește voluntariatul în ONG-uri, dublată de respingerea ideii că ONG-urile sunt similare partidelor politice. Apare însă o confuzie destul de pronunțată între ONG-uri și firme, dată probabil de practica de a utiliza ONG-uri ca vehicule pentru activități remunerate. Reprezentarea cu pricina reflectă probabil și absența voluntariatului din multe dintre ONG-urile existente. Cum practica de a utiliza ONG-urile pentru a asigura șocuri de muncă va continua să persiste, reprezentarea se poate înclina spre ideea de a produce bunuri publice prin stimularea voluntariatului inclusiv în acele ONG-uri care sunt dedicate exclusiv salarizării propriilor membrii, fiind în fapt un soi de expresie a organizațiilor din domeniul economiei sociale.

Tabelul 9. Reprezentări despre ceea ce este un ONG

Din câte știți ….	Da	nu	nu știu	Total
… un ONG este un fel de partid	**14%**	82%	5%	100%
… un ONG este o organizație voluntară	**81%**	15%	4%	100%
… un ONG este un fel de firmă	**35%**	58%	7%	100%

*cifrele reprezintă procente din total răspunsuri valide în eșantion.

Am analizat factorii asociați cu fiecare mod de definire a caracteristicilor ONG-urilor[5]. Definirea ONG-urilor ca partid este mai prezentă la cohortele mai tinere și la cele mai în vârstă, așa cum relevă Figura 1.

[5] În cele ce urmează discut rezultate din modele de regresie ordinal logit, proiectate multinivel, cu indivizii grupați în localități, iar localitățile în județe. Procedura folosită este meologit în Stata 16. Variabilele dependente sunt pe rând identificarea ONG-urilor cu partide politice, cu activitatea voluntară, respective cu firmele. Categoriilor variabilelor dependente sunt ordonate astfel: „nu", „nu știu", „da". Variabilele independente includ vârsta, educația, sexul, ocupația, statusul marital, numărul de copii, mărimea localității, satisfacția cu viața, numărul de tipuri de asociații în care este membru respondentul. Rezultatele raportate reflectă relațiile semnificative relevate de modelele rulate.

Figura 7. Efecte ale anului nașterii și educației asupra modului de definire a ONG-urilor

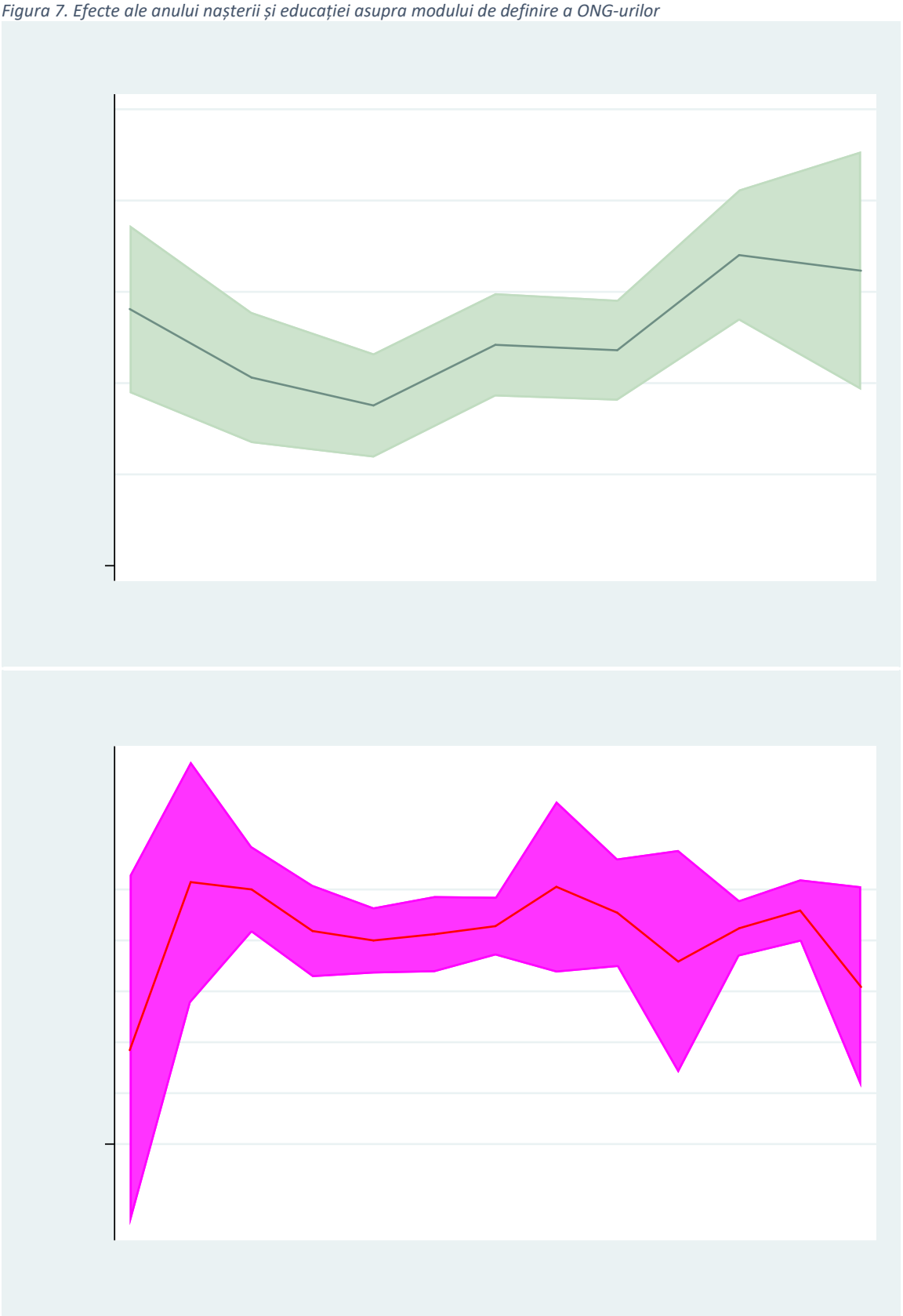

*Graficele prezintă efecte marginale rezultate din analizele de regresie ordinal logit multinivel descrise în text.
Notă tehnică: Liniile de culoare mai pronunțată reprezintă trendurile estimate. Benzile de culoare mai deschisă reprezintă intervalele de încredere 95%. Cu cât banda de culoare este mai lată, cu atât precizia estimării este mai redusă.

Casnicii și patronii sunt de asemenea mai frecvent dispuși decât alte ocupații să aibă această opinie, în timp ce studenții și liberii profesioniști identifică mai rar decât restul ocupațiilor ONG-urile cu partidele politice.

De asemenea, identificarea ONG-urilor cu paridele scade cu educația și cu satisfacștia cu viața: cei mai educați și cei mai satisfăcuți cu situația lor au o probabilitate mai mică de a identifica ONG-urile cu partidele. Cei din orașele peste 200 de mii de locuitori (dar nu din București) sunt de asemenea mai dispuși să echivaleze ONG-urile cu partidele.

Diferențele dintre categorii de status în ce privește asocierea ONG-urilor cu activitatea voluntară sunt practic inexistente, pentru toate cele trei aspecte luate în considerare.

În ce privește similitudinea ONG-firme, există un ușor trend descrescător odată cu creșterea educației (al doilea grafic din Figura 1). Casnicii și salariații cu normă întreagă sunt mai predispuși spre acest tip de identificare, care de asemenea scade cu satisfacția cu viața și este mai redusă în București și în municipiile medii (între 50 și 200 de mii de locuitori).

Reprezentări despre ce este în spatele ONG-urilor PGDO

Figura 2 ilustrează nouă tipuri de reprezentări despre ONG-urile PGDO. Se observă ușor că, pe ansamblul eșantionului, opiniile sunt în mod aproape egal distribuite spre a accepta sau a respinge cele nouă mituri. Doar „au intenții bune" este mai înclinat spre a fi acceptat de o majoritate, iar „au interese ascunse" este mai degrabă respins.

Figura 8. Mituri despre ONG-urile PGDO

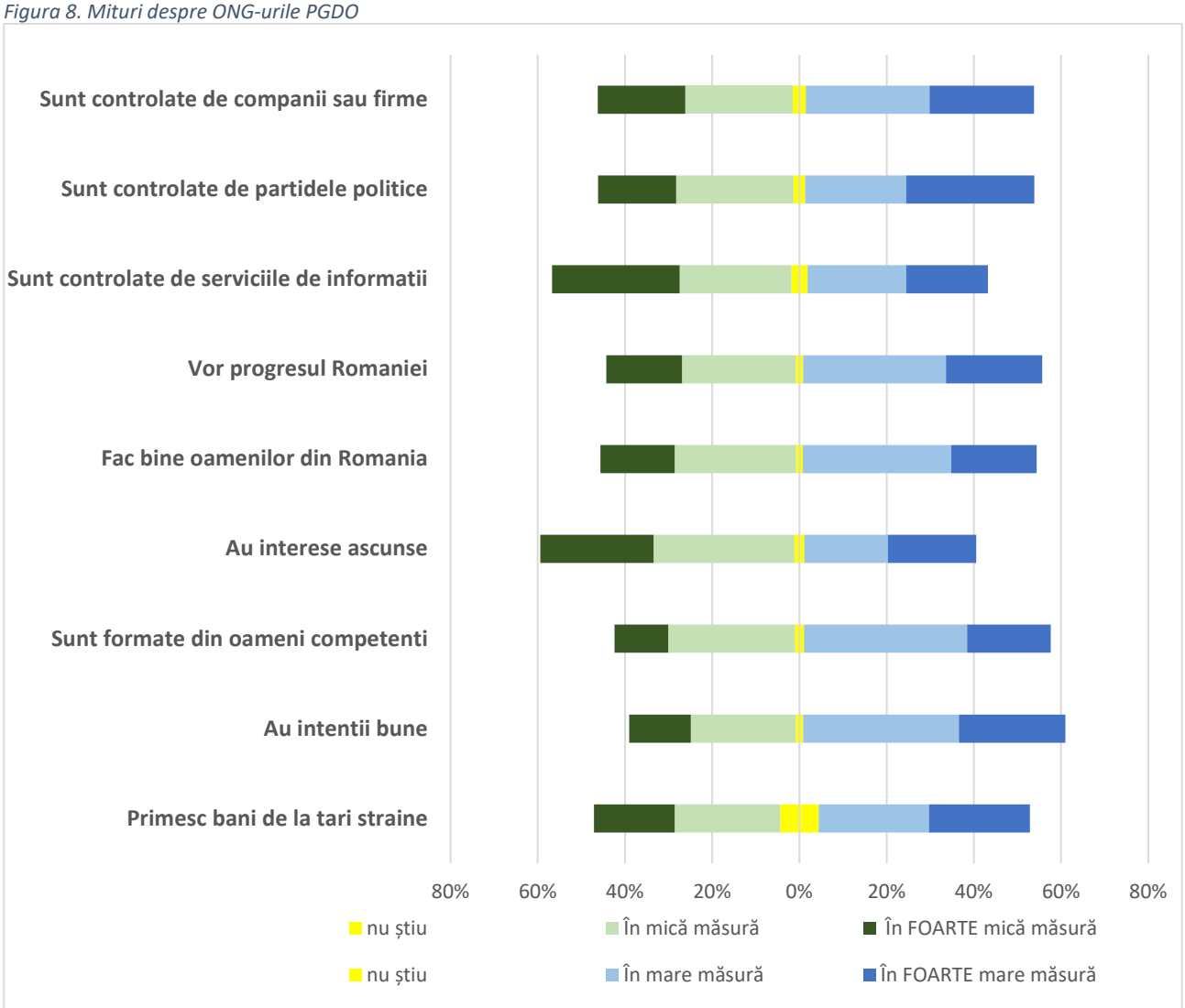

Răspunsuri la întrebarea: Credeți că ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului...?

Figura 9. Modelul de analiză al reprezentărilor asupra intențiilor ONG-urilor PDGO

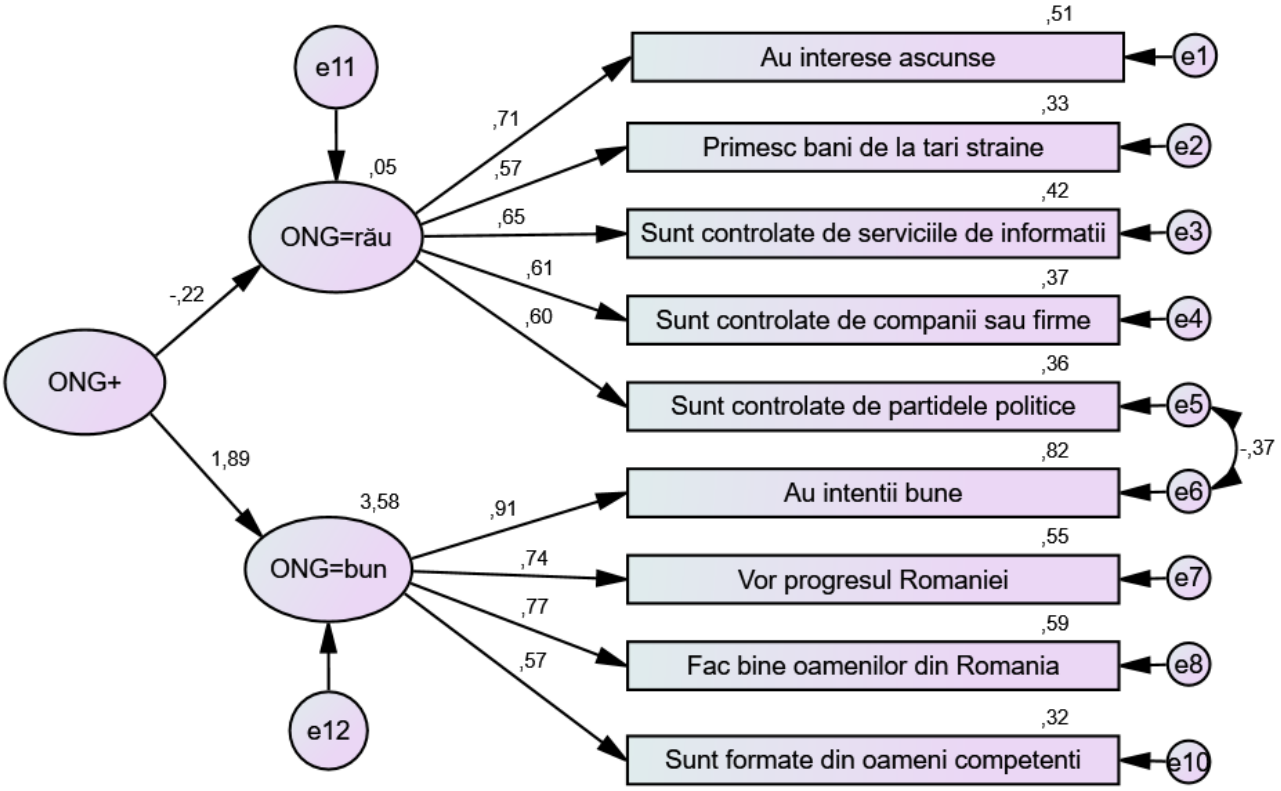

*Modelul este adecvat datelor. NFI=0.964, IFI=0.973, TLI=0.961, CFI=0.973, RMSEA=0.057. Coeficienții de pe săgeți sunt standardizați. Analiza SEM este realizată în Amos 24 și este bazată pe matricea de covarianță, dat fiind că fiecare respondent a răspuns la 4 dintre itemi (alocați aleator).

Răspunsurile la setul de nouă întrebări pot fi explicate, așa cum arată Figura 3, printr-o orientare difuză spre a defini organizațiile respective ca având scopuri ascunse sau a fi controlate de entități terțe („ONG=rău") și printr-o orientare difuză spre a le considera benefice („ONG=bun"). Cei doi factori explicativi sunt la rândul lor explicați printr-un singur factor de raportare pozitivă la ONG-urile PGDO, pe care l-am etichetat drept „ONG+".

Pe baza modelului din Figura 3 am calculat un scor unic ONG+ pentru fiecare respondent în parte[6]. Acesta descrie orientarea spre a considera ONG-urile PGDO drept un lucru pozitiv și, chiar dacă nu are o semnificație numerică de sine stătătoare, permite comparații între categorii de respondenți. Cu alte cuvinte, putem compara variația scorului ONG+ în funcție de vârstă, sex, status marital, număr de copii, educație, mărimea localității, ocupație, stare civilă, număr de copii, participare în asociații și trage concluzii despre care sunt factorii ce conduc la reprezentări mai favorabile ONG-urilor PGDO[7].

Analiza relevă absența diferențelor induse de sex, număr de copii, status marital, participare în asociații.

Diferențele induse de vârstă sunt foarte mici, fiind exemplificate în Figura 4, care relevă o pozitivare a scorului ONG+ la cohortele mai tinere. Diferențele sunt însă nesemnificative statistic.

[6] Fiecare respondent a răspuns aleator la un număr de 4 itemi, astfel încât la fiecare item a răspuns 44% din eșantion. Pentru calculul scorului ONG+, am înlocuit valorile lipsă prin multiple inputation, bazată pe metode de regresie liniară MCMC, exclusiv prin utilizarea celor nouă variabile analizate. Un set de 5 inputări a fost generat. Pe baza acestor inputări a fost calculat un set de 5 estimări ale scorului ONG+ pentru fiecare respondent.

[7] Analiza este realizată prin modele multinivel, în care scorul ONG+ este prezis cu variabilele independente menționate, iar cazurile sunt grupate în respondenți (câte 5 inputări), localități și județe.

Figura 10. Impactul educației, vârstei, mărimii localității și a evaluării subiective a veniturilor asupra scorului ONG+

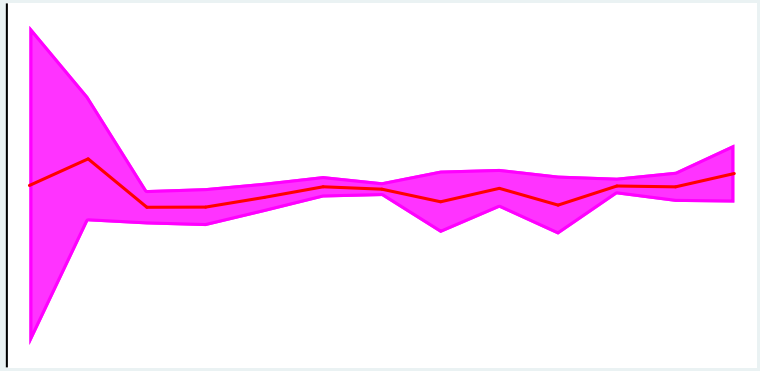

*Rezultate din analiza multinivel descrisă în text. Axa 0y este scalată identic în toate cele patru grafice.

Notă tehnică: Liniile de culoare mai pronunțată reprezintă trendurile estimate. Benzile de culoare mai deschisă reprezintă intervalele de încredere 95%. Cu cât banda de culoare este mai lată, cu atât precizia estimării este mai redusă.

Educația nu joacă de asemenea niciun rol în a schimba reprezentările despre intențiile din ONG-urilor PGDO.

Mărimea localității este relevantă: mediul rural și Bucureștiul sunt mai favorabile ONG-urilor PGDO. Se poate crede că în cazul localităților mici să apară un efect mai puternic de dezirabilitate, în timp ce în cele mai mari să existe un efect de interacțiune mai apropriată, fie ea și mediată, cu ONG-uri PGDO. Am exclus însă această explicație rulând o analiză similară, însă doar pe acei respondenți care au dovedit cunoaștere a ONG-urilor PGDO (a se vedea capitolele anterioare ale acestui raport). Chiar dacă această abordare restrânge foarte mult eșantionul, rezultatele au rămas neschimbate, ceea ce înseamnă că efectul mărimii localității este independent de cunoașterea ONG-urilor PGDO.

Evaluarea subiectivă a veniturilor constituie cel mai puternic factor explicativ. Cu cât respondenții definesc mai favorabil propria situație, cu atât sunt mai puțini suspicioși cu privire la intențiile ONG-urilor PGDO.

Cui folosesc ONG-urile PDGO?

Am investigat reprezentările despre beneficiarii activităților ONG-urilor din domeniul politicului, guvernării și a drepturilor omului. Figura 5 ilustrează rezultatele. Indiferent de grupul social propuse ca fiind favorizat de activitatea acestor organizații, reprezentările sunt cel mult neutre, dacă nu negative.

Figura 11. Reprezentări despre grupurile sociale ale căror interese sunt apărate de ONG-urile PGDO

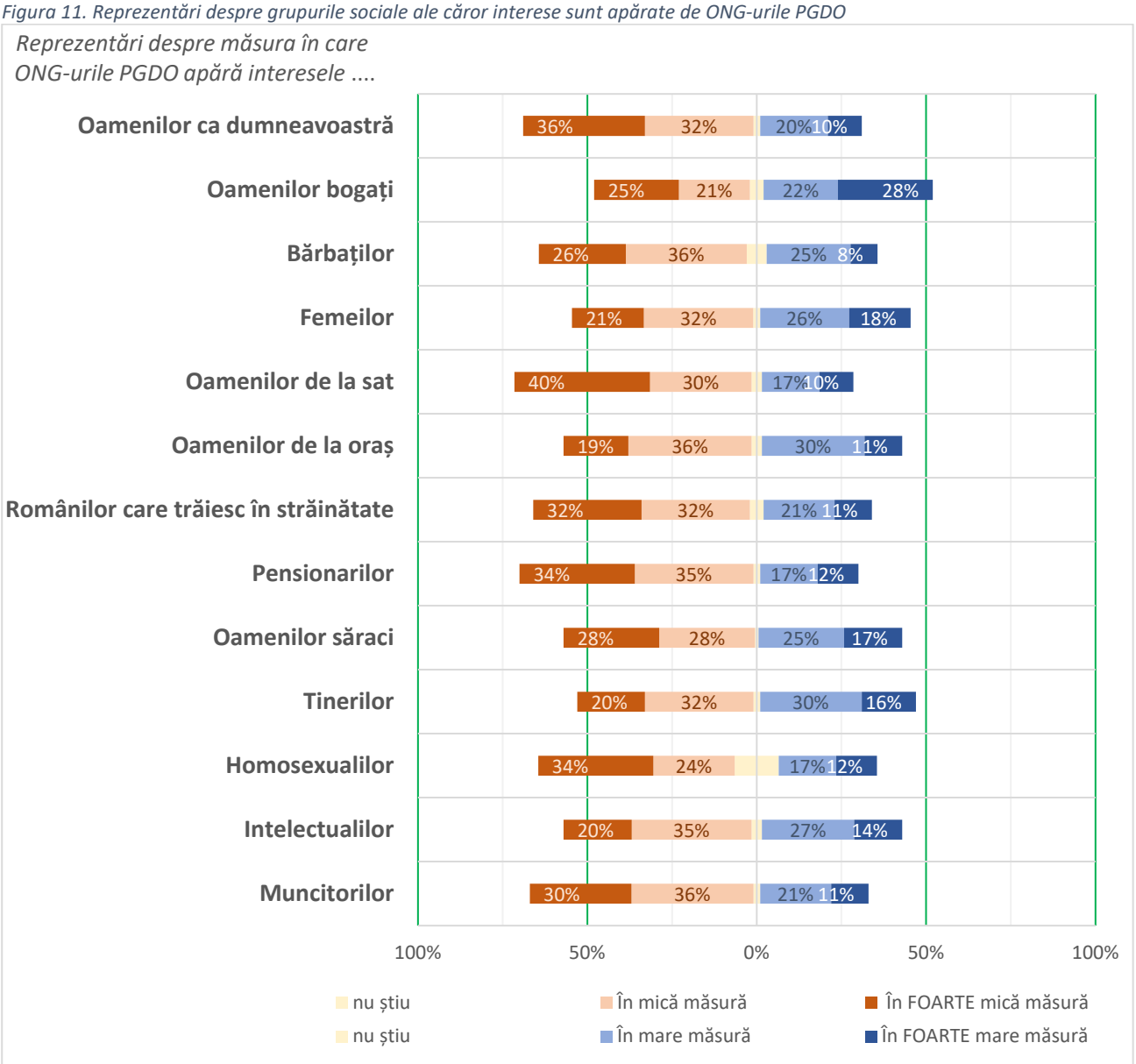

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7

Cuprins

Percepțiile publicului despre ONG-uri active în domeniile politicului, guvernării și drepturile omului. (PGDO) 2

Cine sunt cei care au percepții pozitive despre ong-urile PGDO? 2

Concluzii 4

Reprezentări generale despre ONG-urile active în domeniile politicului, guvernării sau drepturilor omului 5

Principalele rezultate: 5

Introducere 5

Răspunsuri neașteptate 5

Cele mai frecvente cuvinte ce apar în răspunsuri 7